

Utvidgning av naturreservatet Porsbjär med del av fastigheten Bassalt 1:9 i Halmstads kommun

Beslut

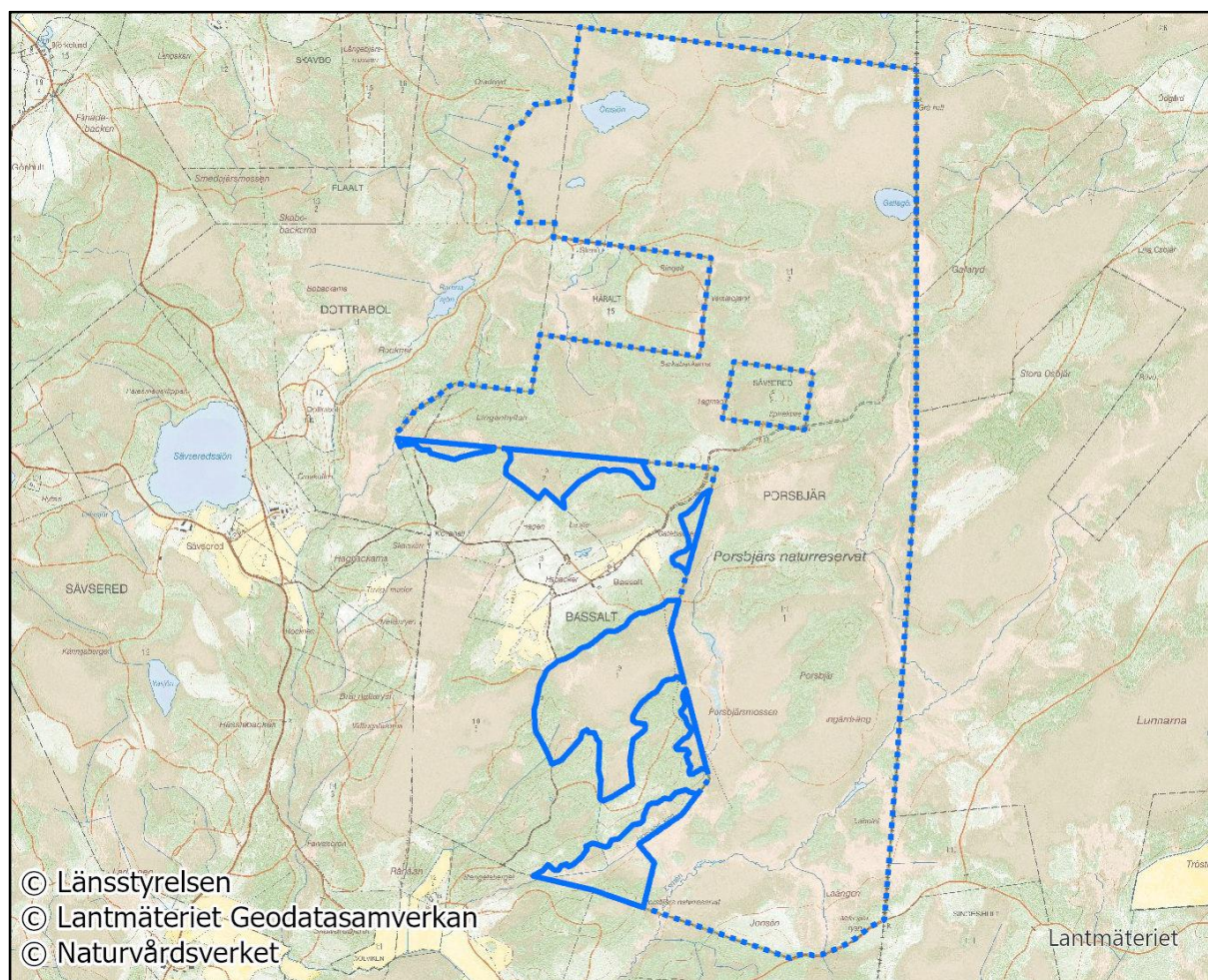
Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på nedanstående karta som en del av naturreservatet Porsbjär, med syfte, skäl och föreskrifter enligt föreliggande beslut. Reservatets gränser ska märkas ut i fält.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen en kompletterande skötselplan för fastigheten Bassalt 1:9 (bilaga 2) till naturreservatet Porsbjärs skötselplan.

Syfte, skäl och sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 7 kap. 30 § MB i föreliggande beslut är samma som i Länsstyrelsens beslut från 2002-01-25 med dnr 511-1566-1990 om utökning av naturreservatet Porsbjär. Reservatsbeslut och skötselplan för Porsbjär från 2002 hittas i bilaga 1 till föreliggande beslut.

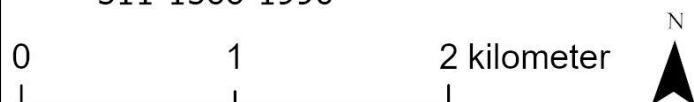
2023-12-20

Porsbjär Halmstads kommun

 Reservatsutvidgning enligt detta beslut

 Reservatsgräns enligt Länsstyrelsens beslut från 2002-01-25 med dnr 511-1566-1990

2023-12-20

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara områdets biologiska mångfald med dess särpräglade naturtyper, flora och fauna. Myrkomplexets och skogsmyrmosaikens idag orörda och ostörda karaktär ska bevaras. Livsmiljöerna för hotade och hänsynskrävande arter ska säkerställas och förbättras.

Syftet ska uppnås genom att

- myrarna skyddas från dikning, rensning, kalkning och annan exploatering eller påverkan som kan skada eller förändra vegetation och hydrologi
- nyckelbiotoper och övriga naturskogar skyddas från ingrepp eller störningar
- vissa områden bränns för att gynna hävdberoende växt- och djurliv
- planterade granskogar avvecklas och omförs genom självföryngring till löv-, barr- och blandskogar.

Om kunskapen om reservatets värden och skötselmetoder förbättras, t ex om hotade och hänsynskrävande arter, ska detta beaktas i den löpande skötseln.

2023-12-20

Beskrivning av området och skälen för beslutet*Samma som i reservatsbeslutet från 2002. Texten gäller hela reservatet.*

Reservatet utgör en del av ett stort myrkomplex utefter gränsen mot Kronobergs län. Landskapet är starkt präglat av den höga nederbörden, mer än 1200 mm årligen. De vidsträckta myrarna dominerar landskapet. Myrlandskapet är mångformigt och utgörs bland annat av sluttande mossar, platåmossar, svagt välvda mossar samt topogena och soligena kärr. Myrlandskapet bildar mosaik med barrskogsklädda fastmarksholmar. Sumpskogar av tall och björk finns också. Området ligger inom det bälte i sydöstra Halland som tidigt avskogades och bestod av ett mer eller mindre sammanhängande landskap av kal ljunghed och öppen myr.

Porsbjärs karaktär av skogsmyrmosaik är genuin och representativ för regionen. Myrkomplexet är värdefullt genom sin storlek, mångformighet och orördhet. Myrvegetationen är botaniskt intressant med representativa västliga inslag som t ex myrlilja, klockljung och klockgentiana, men även med sydliga utposter av nordliga inslag t ex dvärgbjörk och dyttåg. Större delen av skogsmarken är sen länge orörd naturskog. Fågellivet är rikt med både storskogens och de öppna myrviddernas arter, t ex trana, ljungpipare, grönbena, orre, tjäder, duvhök, pärluggla, sparvuggla, spillkråka, nötkråka och dubbeltrast.

Reservatet är anmält till Natura 2000 och godkänt av regeringen som såväl SPA- som SCI-område (SE0510023). Följande naturtyper ingår i EU:s habitatdirektiv: Dystrofa sjöar och småvatten (3160), Nordatlantiska fukthedar med klockljung (4010), Högmossar (7110), Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140), Västlig taiga (9010) och Skogbevuxen myr (91D0). Dessutom finns i området följande arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv: Spillkråka, sparvuggla, trana, ljungpipare, orre, tjäder och grönbena.

Reservatet är även av riksintresse för naturvården och ingår i riksobjektet NN 18 Simlångsdalen-Tönnersjöheden. I länets våtmarksinventering och i naturvårdsprogrammet är området klassat i högsta naturvärdesklass. Området har också tagits upp som ett värdefullt objekt i Naturvårdsverkets *Myrskyddsplan för Sverige*. Reservatet är också en del av ett större Ramsar-område som regeringen nyligen belutat om.

2023-12-20

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § MB, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:

1. uppföra byggnad, vindkraftverk eller annan anläggning,
2. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller jämförlig anordning,
3. uppföra radiomast, antenn eller anlägga luft- eller markledning,
4. anlägga nya körvägar,
5. spränga, schakta, gräva, dämna, markbearbeta, bedriva täkt, borra, muddra, utfylla, tippa eller bedriva annan verksamhet som skadar områdets topografi och landskapets karaktär samt yt- eller dräneringsförhållanden,
6. dika eller rensa diken,
7. anordna upplag,
8. avverka, gallra, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,
9. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
10. ändra faunans sammansättning genom tillförande av nya arter,
11. kalka, sprida handelsgödsel eller andra kemikalier,
12. ta bort eller skada stengärdesgårdar,
13. framföra motordrivet fordon i terrängen,
14. upplåta mark för tävlingar eller annan verksamhet som kan medföra markslitage, föroreningar eller kan störa djurlivet,
15. jaga fågel,
16. utfodra vilt förutom användning av åtel, som kräver tillstånd enligt föreskrift A17.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

17. använda åtel.

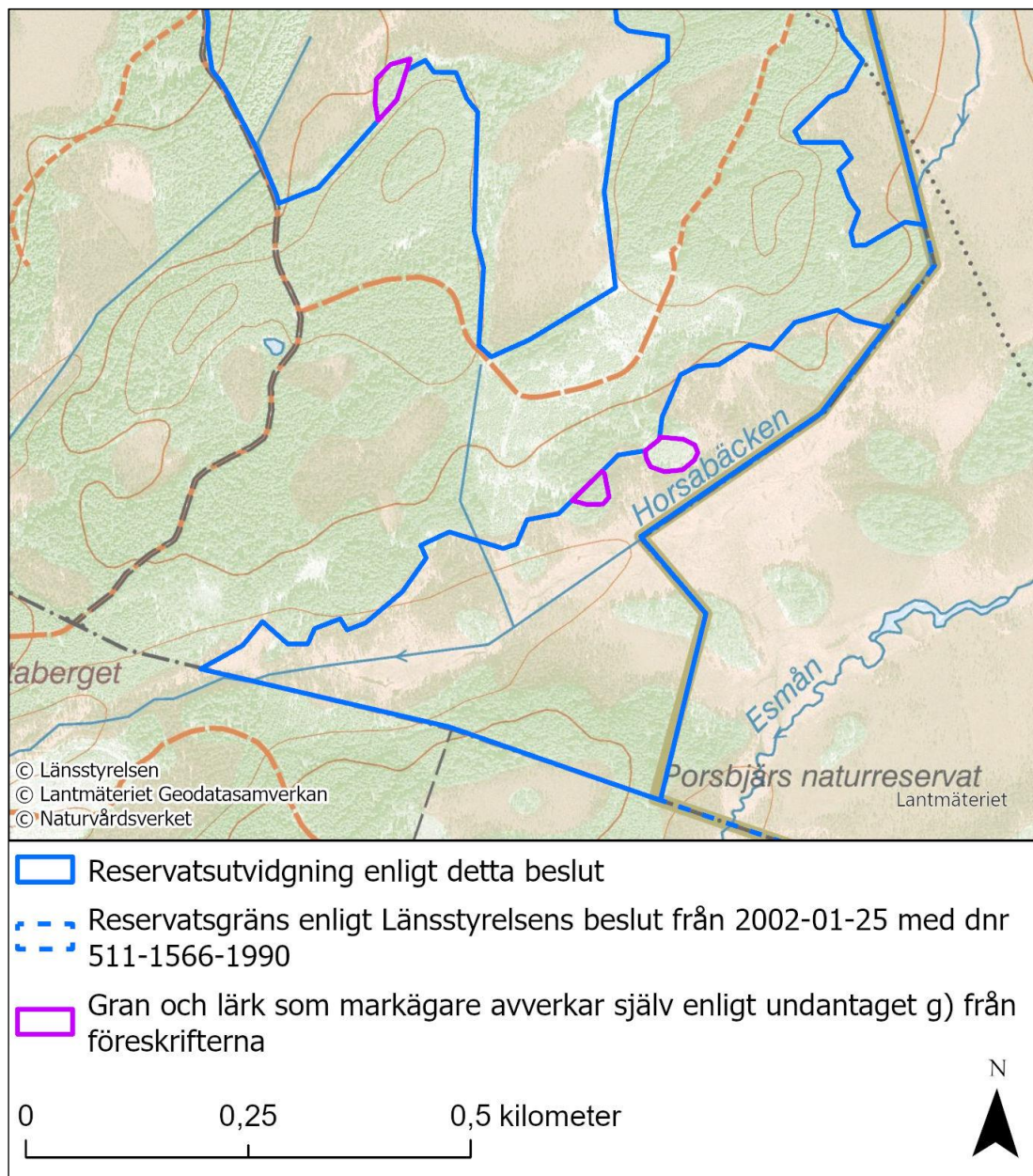
2023-12-20

18. inplantera för området främmande arter.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- a) jakt på och eftersök av skadat vilt.
- b) jakträttsinnehavare att använda motordrivet fordon för uttransport av älg, hjort och vildsvin i enlighet med terrängkörningsbestämmelserna.
- c) jakträttsinnehavare att placera ut jakttorn.
- d) röjning av siktgator på obeskogad myr. Inga träd med en diameter större än 15 cm får röjas vid siktgateröjning.
- e) snitsling och skyltning vid jakt under förutsättning att snitslar och skyltar avlägsnas senast ett dygn efter avslutad jakt.
- f) underhåll av befintliga vägar under förutsättning att inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen samt att överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet.
- g) markägaren att, senast år 2052, själv avverka gran och lärk inom de områden som markerats i kartan på nästa sida.
- h) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B1-B6.

2023-12-20

2023-12-20

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder inom området enligt följande:

1. utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. hydrologiska återställningsåtgärder, t.ex. genom igenläggning av diken,
3. röjning av igenväxningsvegetation på öppen myr,
4. användande av hägn på hyggen och i ungskog,
5. utsättning av hotade arter där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet, samt
6. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt-, svamp- och djurliv.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservat samt om ordningen i övrigt inom naturreservat (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.). Inom utvidgningen av naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt, t ex genom att gräva upp växter,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen,
3. snitsla spår, anordna orienteringskontroll eller tävling som kan inverka störande på naturmiljön,
4. ha hund okopplad förutom vid jakt.

Upplysningar

Om föreskrifterna

A-föreskrifterna gäller för åtgärder och verksamheter som genomförs med stöd av äganderätt eller andra juridiska rättigheter, t.ex. nyttjanderätt och servitut. I det fall en åtgärd som enligt lag enbart får utföras av en rättighetsinnehavare, utförs av en person som saknar rättighet, omfattas denna person av de förbud som meddelas i A-föreskrifterna. Således gäller A-föreskrifterna till exempel för alla personer som röjer

2023-12-20

sly eller avverkar i reservatet, eftersom en sådan åtgärd endast får utföras av rättighetsinnehavare (eller av annan efter medgivande från rättighetsinnehavare).

C-föreskrifterna gäller för allmänheten. Föreskrifterna riktar sig även till markägaren och andra med särskild rätt till fastigheten då dessa utövar aktivitet som inte är knuten till dessa rättigheter.

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (C-föreskrifterna) träder i kraft 13 januari 2024, oavsett om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna, är bland andra:

16 § lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Under tiden den 1 mars-20 augusti ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fornlämning.

7 kap. 27-29 §§ miljöbalken, Natura 2000

Det krävs tillstånd för att vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. Detta gäller även åtgärder som utförs utanför det aktuella området, om det får effekter inom området.

7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 100 meter från sjöar och vattendrag. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

11 kap. miljöbalken, vattenverksamhet, samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

2023-12-20

Med vattenverksamhet avses bland annat uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar, bortledande av vatten från eller grävning och rensning av vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även åtgärder som utförs för att avvattna mark eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är att betrakta som vattenverksamhet (markavvattning).

1 § terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594)

Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är, med vissa undantag, förbjuden.

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplatsar är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer. Flodpärlmussla är fredad enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).

12 kap. 6 § miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken.

Hur man överklagar

Eventuellt överklagande skickas till halland@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut som överklagandet gäller, t.ex. genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det komma in till Länsstyrelsen senast den 12 januari 2024. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Regeringen för prövning.

2023-12-20

Kungörelse av beslut

Detta beslut kommer att kungöras i ortstidning och i länets författningssamling enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland.

Beskrivning av reservatet inom Bassalt 1:9

Området domineras av våtmarker. Söder om Bassalts by finns en större mosse vars centrala delar är helt öppna. Mossen kantas av sumpskogar med tall, björk och gran samt av hyggen efter nyligen avverkade grankulturer. I den södra delen av området rinner en bäck, Horsabäcken, som omges av öppna kärr och mader. Mindre myrholmar med gammal tallskog eller blandskog finns kring både mossen och Horsabäcken. I områdets norra del finns äldre tallskog, tallmossar och barrsumpskogar. Bestånden i området är, med undantag för några barrplanteringar, i senare tid orörda med skiftande inslag av stående eller liggande död ved. Delar av våtmarkerna är påverkade av dikning.

2023-12-20

Uppgifter om utvidgningen av naturreservatet Porsbjär på fastigheten Bassalt 1:9

Namn	Porsbjär
Kommun	Halmstad
Distrikt	Breared
Areal	Utvidgningen: 60,0 hektar Totalareal Porsbjär: 601,6 hektar
Lägesbeskrivning	Cirka 10 km ONO om Simlångsdalen
Mittkoordinater SWEREF 99 TM	För utvidgningsarealen: N: 6290933; O: 395861
Naturgeografisk region	Region 11. Sydsvenska höglandets myrrika västsida
Naturvårdsregister-ID	2001408
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markägarkategori	Utvidgningsarealen är privatägd. Det äldre reservatet ägs i huvudsak av staten, men en mindre del är privatägd.

Ärendets handläggning

Porsbjärs orörda naturskogar noterades som värdefulla redan av urskogsinventeringen som bedrevs åren kring 1980. Några år senare i samband med våtmarksinventeringen i början av 1980-talet uppmärksammades även områdets värdefulla myrar och skogsmyrmosaiker. Naturreservatet Porsbjär bildades 1987 och utökades 2002.

Förhandlingar om Bassalt 1:9 aktualiserades 2019 i samband med en avverkningsanmälan. Avtal om intrångsersättning inför reservatsutvidgningen tecknades mellan staten och den privata markägaren i juni 2022.

13 oktober 2023 skickades förslag till beslut och skötselplan ut på remiss till olika myndigheter, ickestatliga organisationer och berörda privatpersoner. Svar inkom från Halmstads kommun, Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökning. Yttrandena finns i sin helhet i bilaga 4, där det också framgår hur Länsstyrelsen bemött remissvaren.

2023-12-20

Länsstyrelsens bedömning*Val av område och skyddsform*

Området som reservatet utvidgas med ingår i våtmarksinventeringen (klass 1, högsta naturvärde). I Naturvårdsverkets Myrskyddsplan för Sverige (1994, 2007) görs samma bedömning och området föreslås få ett långsiktigt skydd.

Genom att naturreservatet utvidgas med detta område blir en större del av skogsmyrkomplexet skyddat vilket förbättrar möjligheten att bevara dess arter samt viktiga strukturer och funktioner.

Det som kan hota värdena är bl.a. avverkning, plantering av främmande trädslag, dikning, dikesrensning, igenväxning och exploatering.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna och naturtyperna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturreservat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Utvidgning och ombildande av naturreservatet bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Hela reservatsutvidgningen ligger inom område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § MB. Området är också utpekad i Halmstads kommuns naturvårdsprogram.

Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

2023-12-20

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Medverkande i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Anders Thornberg. I handläggningen av ärendet medverkade länsråd Jörgen Peters, naturvårdsdirektör Henrik Martinsson, antikvarie Jenny Nord och naturvårdshandläggare Mattias Lindström. Den sistnämnda har varit föredragande.

Anders Thornberg

Mattias Lindström

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1 Beslut och skötselplan för naturreservatet Porsbjär från 2002

Bilaga 2 Kompletterande skötselplan

Bilaga 3 Rödlistade och regionalt intressanta arter

Bilaga 4 Sammanställning av inkomna remissvar

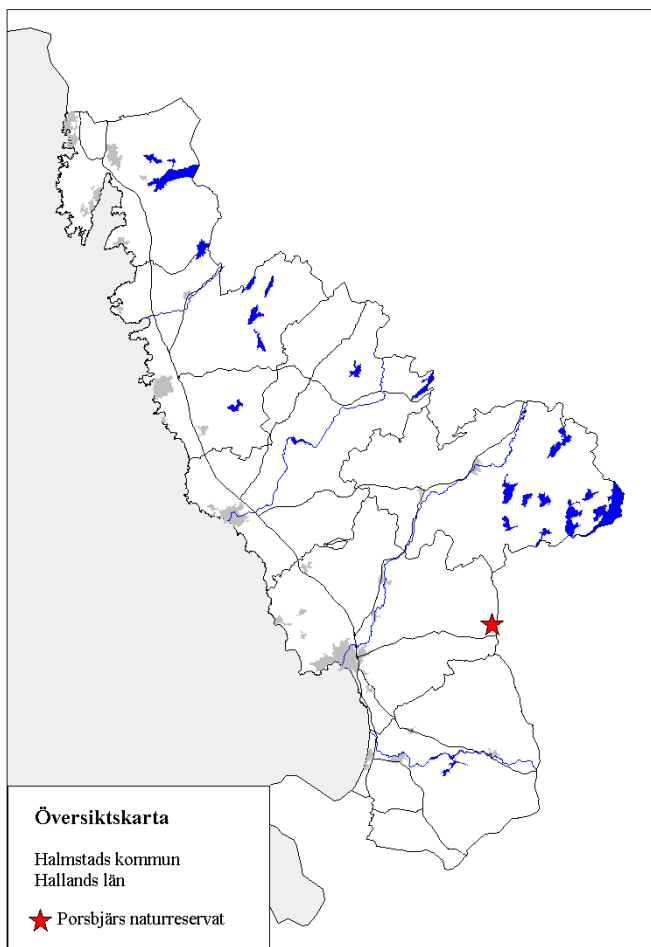
Enligt sändlista

Utökning av naturreservatet Porsbjär i Halmstads kommun

Beslut

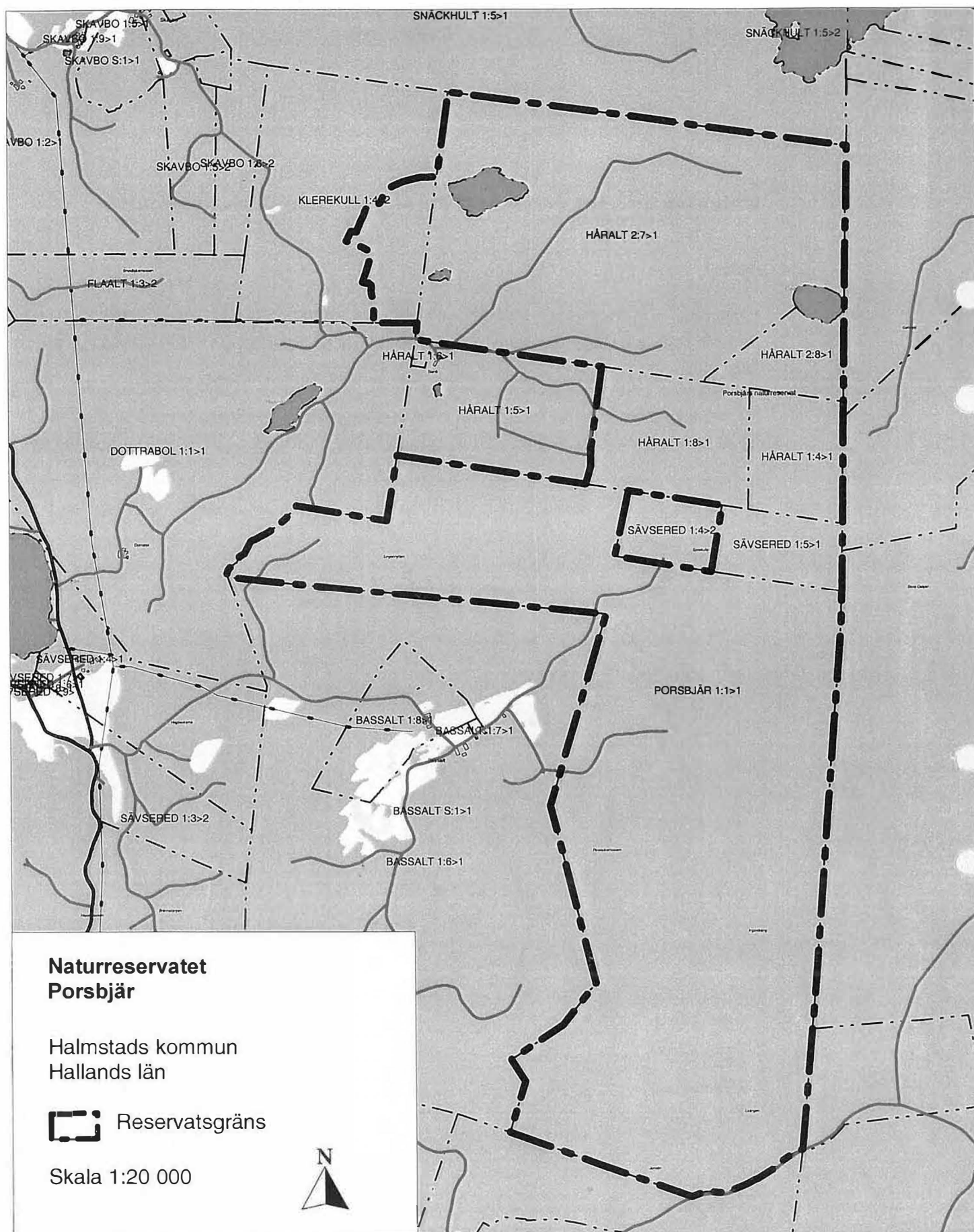
Länsstyrelsen i Hallands län förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) det område som avgränsas av den streckade linjen på beslutskartan (sid 2) som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan an-

2002-01-25

Karta över reservatet

2002-01-25

givna föreskrifter skall gälla för reservatet, se nedan under **Föreskrifter**.

Beslutet innebär att skyddet för myr- och skogsområdet vid Porsbjär nu omfattar ett större område än det som tidigare skyddats som naturreservatet Porsbjär. Länsstyrelsens beslut den 27 mars 1987, diarienummer 11.1211-1053-78, upphör att gälla i och med att detta beslut om bildande av det utökade reservatet Porsbjär vinner laga kraft.

Beskrivning av området och skälen för beslutet

Reservatet utgör en del av ett stort myrkomplex utefter gränsen mot Kronobergs län. Landskapet är starkt präglat av den höga nederbörden, mer än 1200 mm årligen. De vidsträckta myrarna dominerar landskapet. Myrlandskapet är mångformigt och utgörs bland annat av sluttande mossar, platåmossar, svagt välvda mossar samt topogena och soligena kärr. Myrlandskapet bildar mosaik med barrskogsklädda fastmarksholmar. Sumpskogar av tall och björk finns också. Området ligger inom det bälte i sydöstra Halland som tidigt avskogades och bestod av ett mer eller mindre sammanhängande landskap av kal ljunghed och öppen myr.

Porsbjärs karaktär av skogsmyrmosaik är genuin och representativ för regionen. Myrkomplexet är värdefullt genom sin storlek, mångformighet och orördhet. Myrvegetationen är botaniskt intressant med representativa västliga inslag som t ex myrlilja, klockljung och klockgentiana, men även med sydliga utposter av nordliga inslag t ex dvärgbjörk och dytåg. Större delen av skogsmarken är sen länge orörd naturskog. Fågellivet är rikt med både storskogens och de öppna myrviddernas arter, t ex trana, ljungpipare, grönbena, orre, tjäder, duvhök, pärluggla, sparvuggla, spillkråka, nötkråka och dubbeltrast.

Reservatet är anmält till Natura 2000 och godkänt av regeringen som såväl SPA- som SCI-område (SE0510023). Följande naturtyper ingår i EU:s habitatdirektiv: Dystrofa sjöar och småvatten (3160), Nordatlantiska fukthedar med klockljung (4010), Högmossar (7110), Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140), Västlig taiga (9010) och Skogbevuxen myr (91D0). Dessutom finns i området följande arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv: Spillkråka, sparvuggla, trana, ljungpipare, orre, tjäder och grönbena.

Reservatet är även av riksintresse för naturvården och ingår i riksobjektet NN 18 Simlångsdalen-Tönnersjöheden. I länets våtmarksinventering och i naturvårdsprogrammet är området klassat i högsta naturvärdesklass. Området har också tagits upp som ett värdefullt objekt i Naturvårdsverkets *Myrskyddsplan för Sverige*. Reservatet är också en del av ett större Ramsar-område som regeringen nyligen belutat om.

2002-01-25

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets biologiska mångfald med dess särpräglade naturtyper, flora och fauna. Myrkomplexets och skogsmyrmosaikens idag orörda och ostörda karaktär ska bevaras. Livsmiljöerna för hotade och hänsynskrävande arter ska säkerställas och förbättras.

Syftet ska uppnås genom att:

- Myrarna skyddas från dikning, rensning, kalkning och annan exploatering eller påverkan som kan skada eller förändra vegetation och hydrologi.
- Nyckelbiotoper och övriga naturskogar skyddas från ingrepp eller störningar.
- Vissa områden bränns för att gynna hävdberoende växt- och djurliv.
- Planterade granskogar avvecklas och omförs genom självföryngring till löv-, barr- och blandskogar.

Om kunskapen om reservatets värden och skötselmetoder förbättras, t ex om hotade och hänsynskrävande arter, ska detta beaktas i den löpande skötseln.

Föreskrifter

Med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- uppföra byggnad, vindkraftverk eller annan anläggning,
- anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller jämförlig anordning,
- uppföra radiomast, antenn eller anlägga luft- eller markledning,
- anlägga nya körvägar,
- spränga, schakta, gräva, dämma, markbearbeta, bedriva täkt, borra, muddra, utfylla, tippa eller bedriva annan verksamhet som skadar områdets topografi och landskaps karaktär samt yt- eller dräneringsförhållanden,
- dika eller rensa diken,
- anordna upplag annat än tillfälligt för skogsbrukets behov,
- avverka, gallra, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,

2002-01-25

- plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
- ändra faunans sammansättning genom tillförande av nya arter,
- kalka, sprida handelsgödsel eller andra kemikalier,
- ta bort eller skada stengärdesgårdar,
- framföra motordrivet fordon i terrängen,
- upplåta mark för tävlingar eller annan verksamhet som kan medföra markslitage, föroreningar eller kan störa djurlivet,
- jaga fågel på statens mark

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas med stöd av 9 § naturvårdslagen ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla sådana åtgärder inom området som:

- skötsel i form av avverkning, röjning och bränning,
- undersökning och dokumentation av mark, vegetation och djurliv.

Med stöd av 10 § naturvårdslagen, om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt, t ex genom att gräva upp växter,
- framföra motordrivet fordon i terrängen,
- snitsla spår, anordna orienteringskontroll eller tävling som kan inverka störande på naturmiljön.

Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för reservatet ska vara Länsstyrelsen.

2002-01-25

Ärendets handläggning

Av 6 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken (1998:808) framgår att ärenden som har inletts före miljöbalkens ikraftträdande skall handläggas enligt äldre bestämmelser. I detta fallet skall således bestämmelserna i naturvårdslagen och naturvårdsförordningen m fl tillämpas. Bestämmelser motsvarande de ovan redovisade återfinns numera i miljöbalken.

Frågan om utökning av naturreservatet Porsbjär väcktes 1988 med en skrivelse till Länsstyrelsen. En utredning gjordes på Länsstyrelsen vilken resulterade i ett förslag till utökning av reservatet i söder ("Laängen") och i väster ("Lingonhyllan"). Förhandlingar inleddes med dåvarande markägare och de nya områdena förvärvades 1992. Utvidgningen omfattar ca 115 ha.

Ett nytt förslag till beslut med skötselplan utarbetades för det utvidgade området. Förslaget innefattade även skärpta sköselföreskrifter för fastigheten Håralt 2:7, ägd av Halmstads kommun, innebärande att befintliga granplanteringar avvecklas under en tioårsperiod. Förslaget remitterades 1995 till bl a Naturvårdsverket, Hallands Naturskyddsförening, Skogsvårdsstyrelsen och Halmstads kommun. Förslaget tillstyrktes av Naturvårdsverket, Hallands Naturskyddsförening och Skogsvårdsstyrelsen. Halmstads kommun kunde däremot inte acceptera de skärpta sköselföreskrifterna och avstyrkte därför den föreslagna skötselplanen avseende Håralt 2:7. Kommunen förklarade sig i samma yttrande beredd att föra diskussioner med Staten angående försäljning av fastigheten. Förhandlingar öppnades 1996 med Halmstads kommun med syfte att förvärva fastigheten Håralt 2:7. Avtal om förvärv av denna fastighet har träffats 2001 mellan Naturvårdsverket och Halmstads kommun.

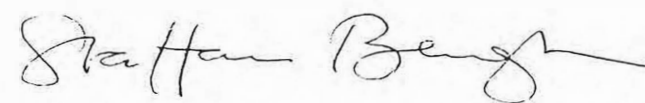
Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland, Vägverket, Polismyndigheten i Hallands län, Halmstads kommun och SGU har efter förnyad remiss hösten 2001 yttrat sig i ärendet. Samtliga har ställt sig positiva till förslaget om naturreservat.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövdingen jämte ledamöterna Gunnel Welin, Gunilla Wenander-Grönvall, Thomas Jönsson, Jan Börjesson, Gunnel Bengtsson, Karl-Gunnar Svensson, Gösta Gustafson, Hans-Inge Sjögren, Inger Johansson, Maj-Britt Rane Andersson, Alf Eriksson, Hans Webeck samt tj g suppleanterna Inge Gustavsson och Lena Dygård.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Erik Österberg, rättschef Per Widell, biträdande länsantikvarie Marianne Foghammar, byrådirektör Barbro Toftgård, miljövårdsdirektör Börje Andersson samt föredragande avdelningsdirektör Staffan Bengtsson.

2002-01-25

Karin Starrin

Staffan Bengtsson

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 2.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Beslut om kungörelsedelgivning och upplysningar om hur man överklagar

Sändlista:

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
SGU, Box 670, 751 28 Uppsala
Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland, Box 234, 291 25 Kristianstad
Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland, Hallands södra distrikt, Ryttaresvägen 8,
302 60 Halmstad
Vägverket, Box 512, 301 80 Halmstad
Kommunstyrelsen i Halmstads kommun
Lantmäterimyndigheten i Halmstad
Polismyndigheten, Halmstads kommun
Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö
S. B.
S. N.
A. B.
K-E. A.
C. H.
H. B.
Hallands Naturskyddsförening
Naturskyddsföreningen i Halmstad
Juristfunktionen
Miljövård
Naturvård
Kulturmiljövård
Hållbar samhällsplanering och boende
L. F.
Dossier

LÄNSSTYRELSEN

Hallands län
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten

BESLUT

1 (8)

1987-03-27

11.1211-1053-78

H. B.

Naturreseptatet Porsbjär, Breareds socken, Halmstads kommunBeskrivning av naturreseptatet

Benämning	Porsbjär
Kommun	Halmstad
Socken	Breared
Fastigheter	Klereskull 1:4 (del av) Håralt 1:4, 1:5 (del av), 2:7 och 2:8 Sävsered 1:5 samt delar av Bassalt 1:4, 1:5, 1:6 och 1:7
Lägesbeskrivning	X = 62951, Y = 13478
Kartblad	Ekonomiska kartbladen 4 C Halmstad 8j Hilleshult 4 C Halmstad 9j Äskilt
Ägare	S. B. (Klereskull 1:4) Naturvårdsfonden (Håralt 1:5) Halmstads kommun (Håralt 2:7) S. N. (Håralt 1:4, 2:8, Sävsered 1:5) U. B. (Bassalt 1:4, 1:5, 1:6 och 1:7)
Areal	436 ha
Gränser	Se kartor 1-3
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Ärendets handläggning

Naturvårdsverket genomförde 1973 en enkätundersökning över landets urskogar. Områdets kärna, det s k Porsbjäret, blev då inrapporterat som enda urskogsobjekt i länet. Länsstyrelsen fick också tidigt kännedom om de särskilt värdefulla myrar som förekommer i området. År 1979 påbörjades en riksomfattande inventering av urskogar, varvid områdets värden ytterligare uppmärksammades. Förhandlingar har efterhand tagits upp med berörda markägare.

Grund för beslutet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett större område med myrmark och naturbarrskog.

Betydelsen av att skydda gammal, orörd skog och låta denna utvecklas fritt har framhållits av både skogsbrukets företrädare och från naturvårdande organisationer. Härigenom skapas livsrum för växter och djur som missgynnas i kulturskogen. Urskogen har också betydelse för människors naturupplevelser och för forskning och undervisning.

En riksomfattande inventering av urskogar har visat att gammal skog med liten kulturpåverkan utgör en hotad naturtyp, speciellt i södra och mellersta Sverige. Förhållandet gäller även Hallands län. Statens naturvårdsverk har därför prioriterat urskogsområden vid fördelning av naturvårdsmedel för reservatbildning.

Porsbjär har beskrivits i samband med urskogsinventeringen och där givits högsta skyddsklass med tre andra urskogsområden i länet.

I samband med våtmarksinventeringen i länet har myrarna bedömts vara särskilt värdefulla, främst genom sin storlek, mångformighet, orördhet och intressanta hydrologi.

Området är beläget vid länsgränsen längst i öster mellan byarna Snäckhult i norr och Hylteberg i söder. Det ligger på sydsvenska högländets västsida, naturgeografiskt hör det till region 11. Naturen är starkt präglad av den höga nederbörden, mer än 1000 mm årligen. Dominerande är de vidsträckta våtmarkerna. Mossar, kärr och blandformer däremellan är rikligt företrädade. Sumpskog av björk eller tall förekommer också. Fastmarken är utspridd i myrlandskapet i form av uppstickande öar och uddar, huvudsakligen uppbyggda av moränavlagringar. Dessa är klädda med barrskog,

1987-03-27

11.1211-1053-78

med inblandning av björk och asp. Området avvattnas av Esmån, som är Assmans huvudkällflöde. Från källområdet längst i norr rinner ån sedan söderut genom området i hela dess längd.

Myrarna är endast i ringa omfattning påverkade av dikningsingrepp. Skogsmarken är till stora delar naturskog som är tämligen opåverkad av huggningar och andra kulturingrepp. Skogsvägar saknas också till största delen.

Områdets flora är intressant. Arter som dvärgbjörk och myrlilja förekommer rikligt. Några för regionen sällsynta arter har påträffats. I området häckar fåglar som gynnas av förekomsten av orörd skog och av vidsträckta våtmarker. Här finns t ex pärluggla, duvhök, trana, ljungpipare, tjäder, orre och nötkråka.

Ändamålet med reservatet är i första hand att bevara området som orörd naturskog och våtmark med dess flora och fauna. Området ska lämnas för fri utveckling med minsta möjliga kulturpåverkan. Vissa kulturbestånd ska avvecklas, vartefter områdena lämnas för fri utveckling. Vidare ska reservatet främja forskning om urskogar och våtmarker samt erbjuda naturupplevelser för besökare utan att naturvärdena hotas.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta 3 som naturreservat.

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen, att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver de föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar ska förbud gälla att

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning, t ex jaktorn, luft- eller markledning,
- 2 anordna upplag,

1987-03-27

11.1211-1053-78

- 3 bedriva täkt av sten, grus, sand, torv eller matjord,
- 4 utföra borrhning, sprängning, grävning, schaktning, utfyllnad eller tippning,
- 5 utföra dikning eller dämning,
- 6 upparbeta eller på annat sätt skada döda träd eller vindfällan,
- 7 företa skogsgödsling eller myrgödsling,
- 8 avverka, gallra, röja eller på annat sätt skada vegetationen, t ex genom att hugga upp siktgator,
- 9 plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
- 10 framföra motordrivna fordon annat än på bilväg, med undantag av uttransport av skjutna älgar med s k älgragare samt
- 11 bedriva jakt på av staten ägd mark såvida inte undantag meddelas i skötselplanen.

Vid skogsavverkning på fastigheter utanför reservatet invid reservatsgränsen skall föreskrifterna ovan ej utgöra hinder mot körning strax innanför reservatet på tjälad och snötäckt mark och vid torr väderlek, om förhållandet är sådant att avverkning i ren barrkultur bör ske ända fram till reservatsgränsen. Vid plantering efter sådan slutavverkning skall en kronbredd närmast gränsen ej återplanteras utan spontan förnygring släppas upp.

Föreskrifterna under 1 om jakttorn och 8 om siktgator skall inte utgöra hinder för flyttning av befintligt jakttorn till nytt läge, och i samband därmed upphuggning av nya siktgator, allt på ett sätt som är befogat från jaktsynpunkt och som godtas av länsstyrelsen från naturvårdssynpunkt. Föreskrifterna under 8 och 10 skall inte utgöra hinder för markägarna resp naturvårdsförvaltaren att bedriva skogsbruk samt att avveckla bestånd i områden som anges i skötselplan i detta beslut.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogade skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar ska förbud gälla att

- . framföra motordrivet fordon,
- . ställa upp husvagn,
- . rida,
- . störa djurlivet, exempelvis genom att från nära håll fotografera fågelbo, lya eller gryt eller klättra i boträd,
- . medföra okopplad hund,
- . använda transistor, bandspelare eller dylikt på ett störande sätt,
- . anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller liknande anordning,
- . elda,
- . bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter,
- . fånga eller insamla djur samt
- . anordna snitslade spår eller orienteringskontroller.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

1. Syftet med vården och förvaltningen

Syftet är att bevara reservatets orörda karaktär med dess flora och fauna. Området ska lämnas för fri utveckling med minsta möjliga kulturpåverkan. Vissa kulturbestånd ska avvecklas, vartefter områdena lämnas för fri utveckling. Tonvikten ska inte läggas vid rekreation och friluftsliv.

2. Naturvårdsförvaltare

Reservatet ska förvaltas av länsstyrelsen. Vid förvaltningen ska samråd ske med markägare.

3. Skötsel

Länsstyrelsen fastställer med stöd av 9 § naturvårdsförordningen nedanstående skötselplan.

Skötselplan

1. Reservatet kan nås via bilvägar västerifrån. Informationstavlor utplaceras enligt karta 4.

2. Reservatet ska utmärkas enligt svensk standard och statens naturvårdsverks anvisningar. Reservatsgränsen följer på Bassaltfastigheterna delvis den ekonomiska kartans gränslinje mellan "fastmark" och "sank mark". Vid eventuella oklarheter i samband med utmärkning av gränsen i fält skall begreppet "sank mark" motsvara sådan mark som domineras av myrseriens vegetationstyper, medan "fastmark" domineras av hedseriens och ängsseriens.

3. Planterade barrbestånd enligt karta 4 behandlas på följande sätt. Planterad gran inom områdena 18 och 20 skall borttagas. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att denna åtgärd blir utförd. Granbeståndet på område 19 skall avverkas av markägaren före den 1 juli 1987. Befintlig naturlig föryngring sparas och områdena lämnas för fri utveckling. Ett normalt skogsbruk kan bedrivas på områdena 1, 2 och 16. På områdena 4, 5, 7-15 och 17 kan på samma sätt bedrivas ett normalt skogsbruk under beståndens omloppstid. Efter slutavverkning får återplantering dock inte ske utan marken ska föryngras naturligt och lämnas för fri utveckling. Område 6 utgör platsen för en torpruin, varför det ca 55-åriga granbeståndet avverkas snarast (i förtid). Själva torpplatsen hålls där efter öppen, resterande delar lämnas för fri utveckling. Område 3 ett 65-årigt tallbestånd, slutgallras varefter beståndet får utvecklas fritt. Övriga planterade bestånd likställs med naturskogen inom reservatet och lämnas för fri utveckling.

4. Inom det särskilda skötselområde på Klerekull 1:4 som avgränsats på karta 4 får blädningsskogsbruk bedrivas under skonsamma former så att markskador inte uppstår.

5. På statens mark har rätten till jakt på klövvilt och hare förbehållits förutvarande markägare på vissa villkor. För de privata fastigheterna gäller ingen inskränkning i jakträtten, under förutsättning att jaktutövandet inte sker i strid mot reservatsbestämmelserna. Jakt på skogsfågel, tjäder och orre, bör som hittills utövas med restriktivitet.

1987-03-27

11.1211-1053-78

6. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

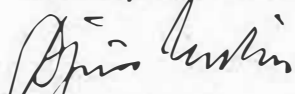
./. 7. Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera utförda åtgärder. Bilagda blankett "Redovisning av naturvårdsåtgärder" (bilaga A) används för detta.

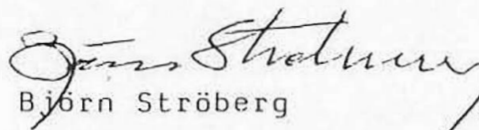
./. 8. En ekonomisk utredning har gjorts daterad 1987-03-26, avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen bilägges (bilaga B). Staten står för samtliga kostnader, genom säkerställandeanslaget (utmärkning) och vårdanslaget (övriga åtgärder).

./. Besvärshänvisning, jordbruksdepartementet, enligt bilaga C.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövdingen jämte ledamöterna Sten Persson, Dennis Högström, Evert Hedberg, Jörgen Andersson, Lennart Andersson, Sven-Eric Lorentzon, Hans Hjortzberg-Nordlund, Jan Blum, Arne Remgård och Margareta Fogelberg samt tjänstgörande suppleanterna Roland Bäckman, Ivar Franzén och Eskil Eskilstorp.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Eric Djuräng, förste länsassessor Per Widell, länsarkitekt Stellan Haverling, överlantmätare Ove Borgström, länsantikvarie Lennart Lundborg, naturvårdsdirektör Ove Olsson, byråinspektör Staffan Bengtsson och byrådirektör Björn Ströberg.

Björn Molin

Björn Ströberg

Kartor

1. Översiktskarta, skala 1:600 000
2. Översiktskarta, skala 1:50 000
3. Beslutskarta, skala 1:10 000
4. Skötselplanekarta, skala 1:10 000

Bilaga

- A. Redovisning av naturvårdsåtgärder
- B. Ekonomisk utredning
- C. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN

Hallands län
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten

BESLUT

8

1987-03-27

11.1211-1053-78

Sändlista

Rek+mb S. B.

Rek+mb S. N.

Rek+mb U. B.

Kopia

Statens naturvårdsverk, Box 1302, 171 25 SOLNA

Statens planverk, Box 22027, 104 22 STOCKHOLM

Svenska Naturskyddsföreningen, Box 6400,
113 82 STOCKHOLM

Länsstyrelsen i Kronobergs län, naturvårdsenheten,
351 86 VÄXJÖ

Skogsvårdsstyrelsen, Box 131, 301 03 HALMSTAD

Lantbruksnämnden, Box 191, 301 04 HALMSTAD

Vägförvaltningen, Box 512, 301 80 HALMSTAD

Kommunstyrelsen i Halmstads kommun

Byggnadsnämnden i Halmstads kommun

Naturvårdskommittén i Halmstads kommun

Fastighetsbildningsmyndigheten i Halmstad

Skogsvårdsstyrelsen, Litorinavägen 17, 302 56 HALMSTAD

Hallands Naturskyddsförening

Halmstads Naturskyddsförening, A.H.

Projekt Hallands Flora, K.G.

Breareds kulturhistoriska förening, I.K.

A. B.

E. R.

Planenheten

Lantmäterienheten

Länsantikvarien

Naturvårdsenheten

Akten

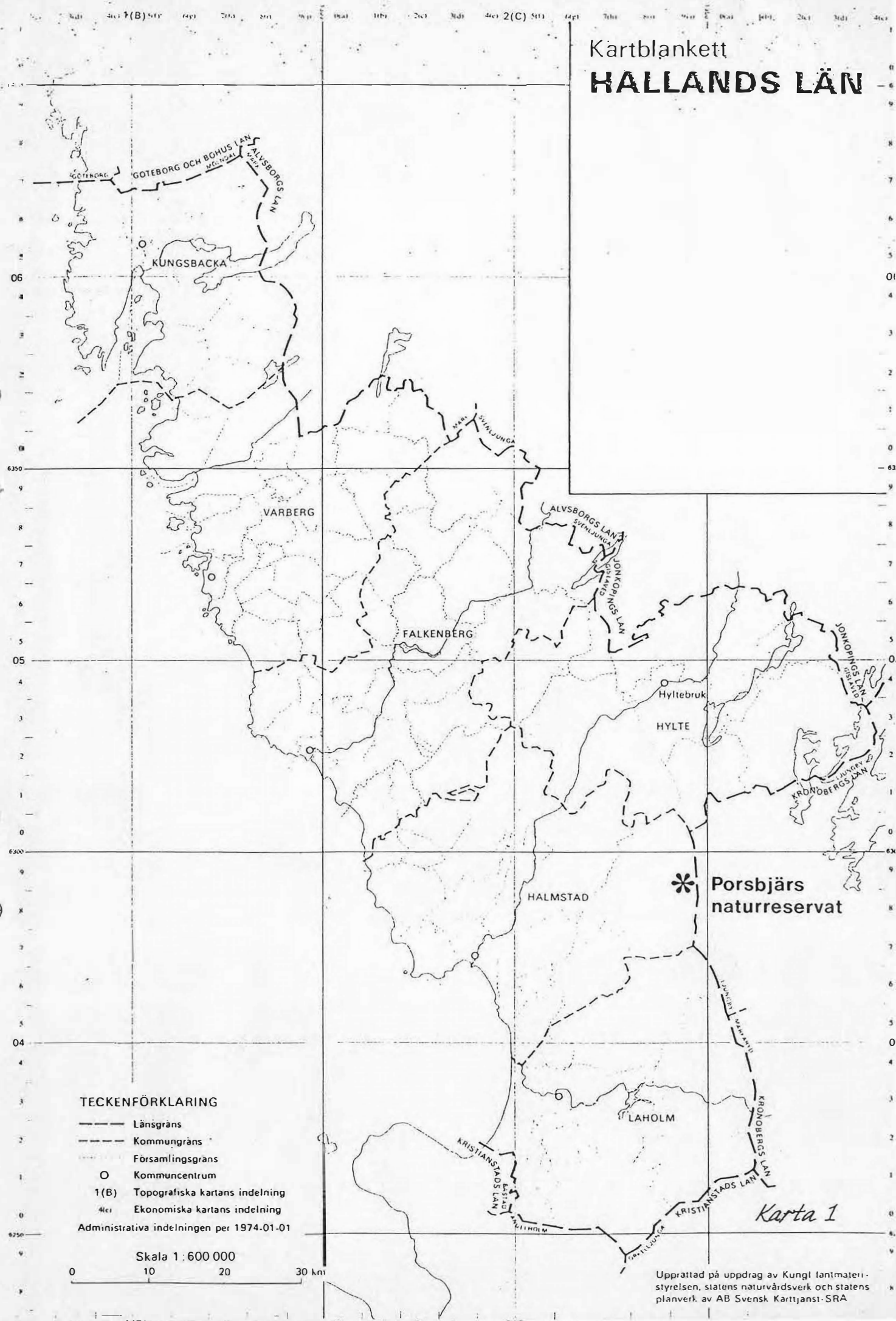
Dossier

BS

N. J.

KH/

Kartblänket HALLANDS LÄN

TECKENFÖRKLARING

- Länsgrens
 - - - Kommungräns
 - Församlingsgräns
 - Kommuncentrum
 - 1(B) Topografiska kartans indelning
 - 4(c) Ekonomiska kartans indelning
- Administrativa indelningen per 1974-01-01

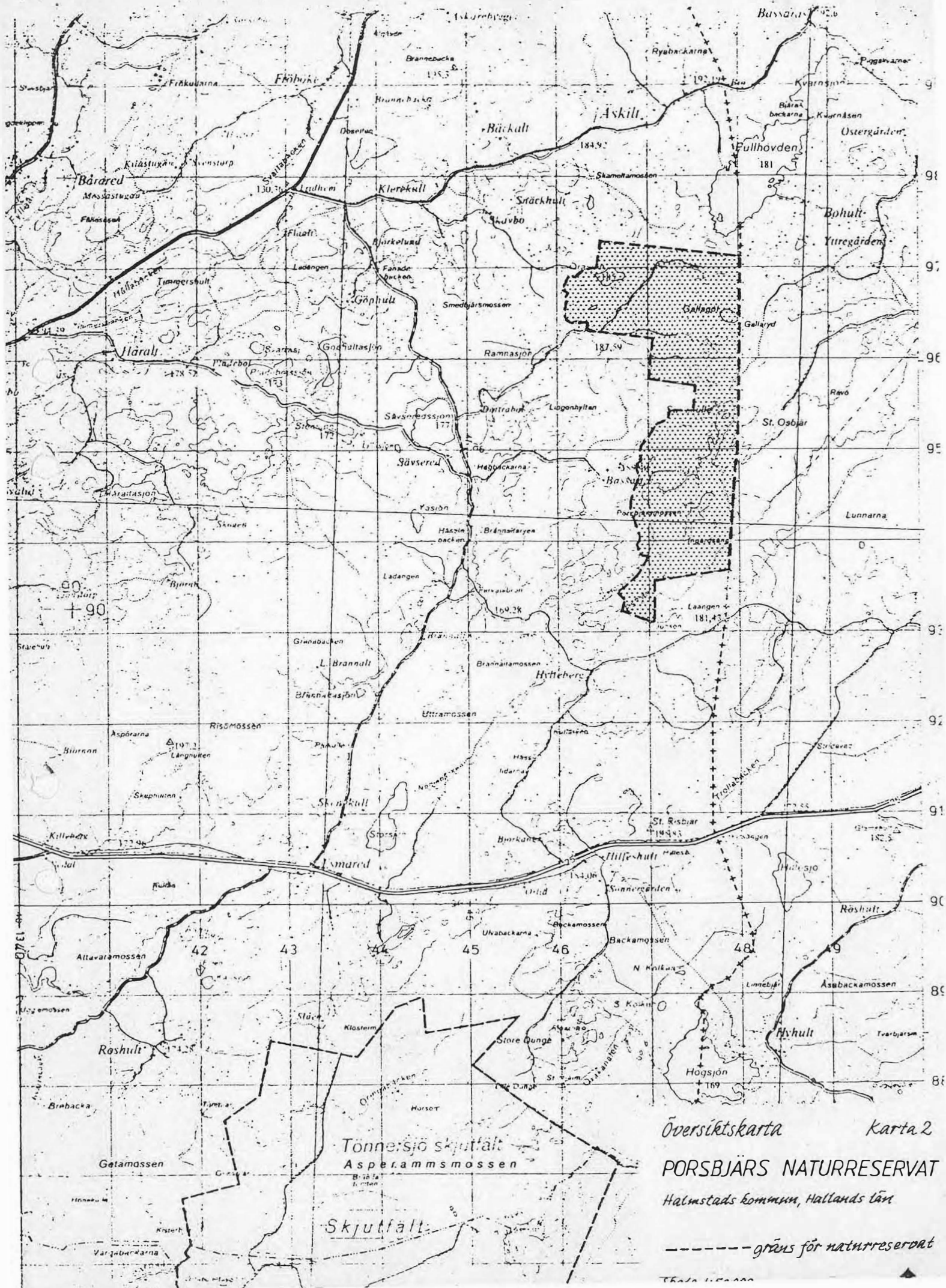
Skala 1 : 600 000

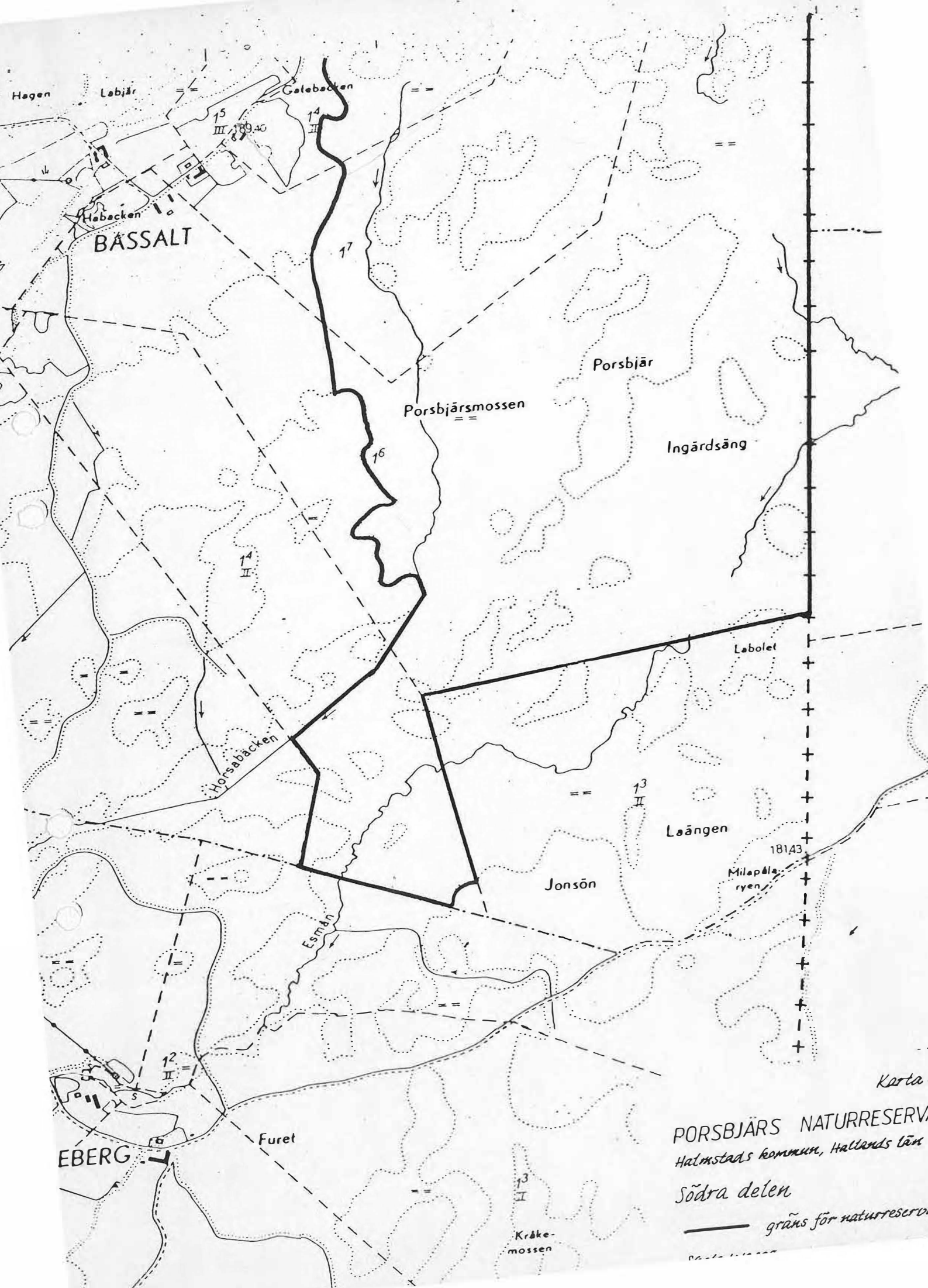
0 10 20 30 km

* Porsbjärs
naturresevat

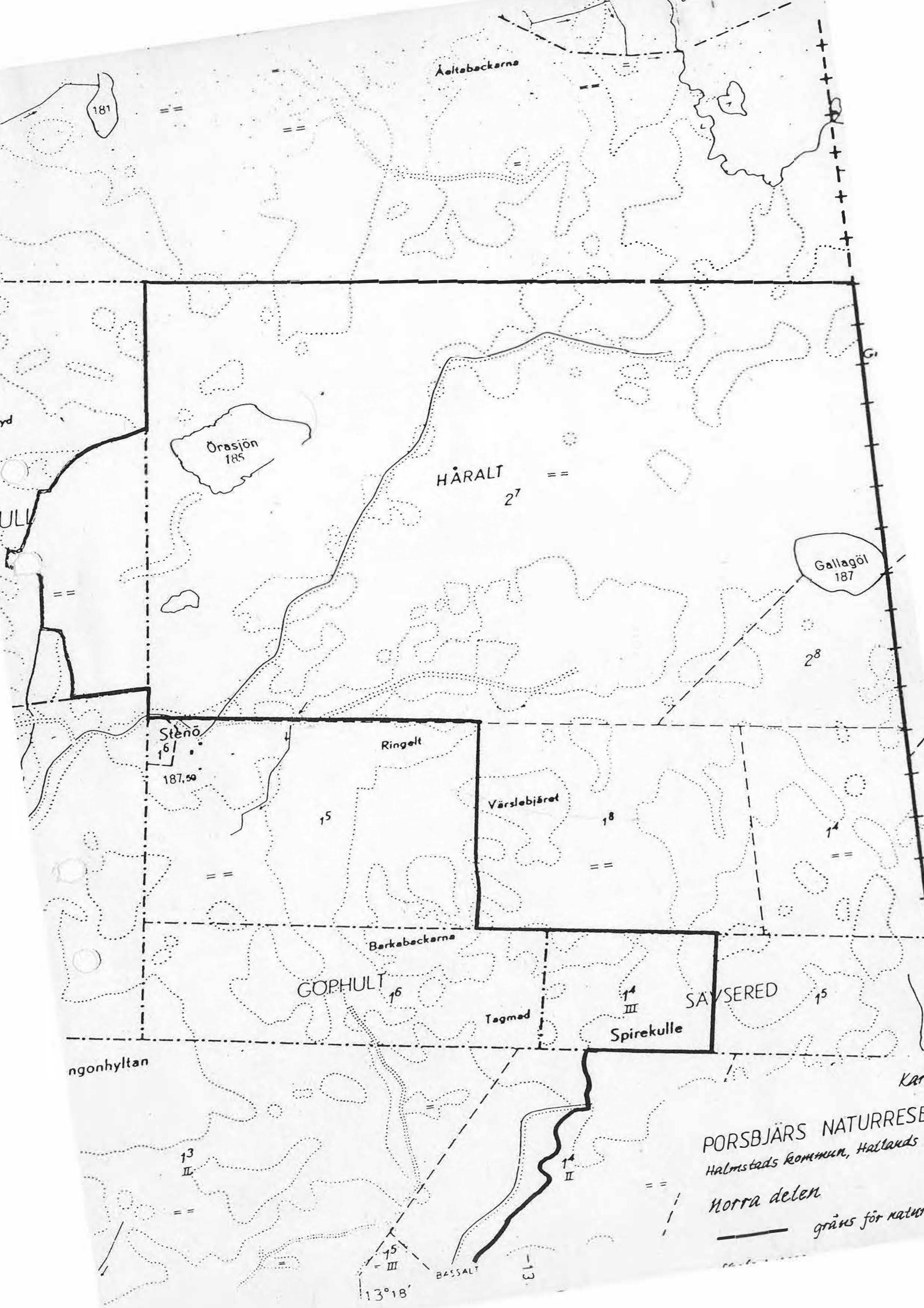
Karta 1

Upprättad på uppdrag av Kungl lantmateristyrelsen, statens naturvårdsverk och statens planverk, av AB Svensk Karttjänst-SRA

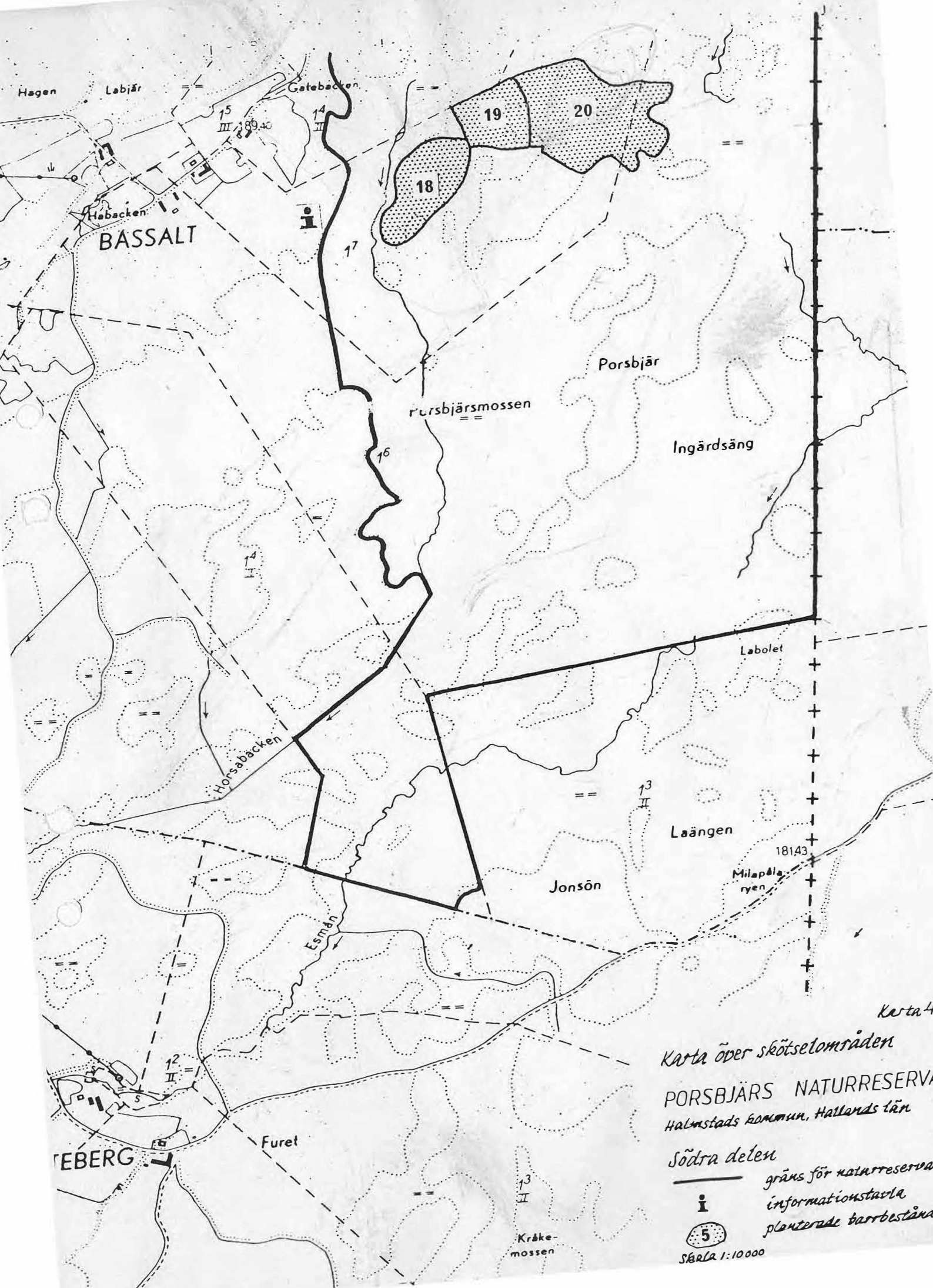

Karta
PORSBJÄRS NATURRESERVAT
Halmstads kommun, Hallands län
Södra delen
— gräns för naturreservat

PORSBJÄRS NATURRESERVAT
Halmstads kommun, Hallands län
Norra delen

gräns för naturreservat

Karta 4
Karta över skötselområden
PORSBJÄRS NATURRESERVAT
Halmstads kommun, Hallands län
Södra delen
— gräns för naturreservat
i informationstavla
5 planterade barrbestånd
Skala 1:10 000

Karta 4
 Karta över skötselområden
 PORSBJÄRS NATURRESERVAT
 Halmstads kommun, Hallands län
 Norra delen

gräns för naturreservat
 informationstavla
 planterade barrbestånd

i

LÄN:
KOMMUN:
OBJEKT:
RIKSREG NR:
BUDGETÅR:

REDOVISNING AV NATURVÅRDSÅTGÄRDER

ÅTGÄRDSKOD:

1	Avverkning	6	Vägar, leder, stigar	11	Sanitära anl
2	Gallring	7	Gränsmarkering	12	Byggnader
3	Röjning	8	Hägnader	13	Skyltar
4	Risbränning	9	P-platser	14	
5	Övr markvård	10	Rastplatser	15	

Skötsel- område	Skötselåtgärder															Antal dv AMS	Kostnad vård- anslaget	Kommentarer
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			

Bilaga A

Län: Halland
 Kommun: Halmstad
 Objekt: Porsbjär
 Riksreg nr:

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÄRDSFÖRVALTNINGEN

Undantagen från fästställelse enligt 9 § NVF

Upprättad: 1987-03-27

Skötsel- område Skötsel- objekt nr	Kostnader				Intäkter	
	Typ av åtgärd	Arbetskraftbehov i normal sagsverken		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc) i kr	Typ av intäkt	Kr
		Bå 1-5	Bå 6-10			
		Bå 1-5	Bå 6-10			
1	2	3		4	5	6
	Utmärkning	5	1	10 000	1 000	Säkerställande anslaget
	Informations- skylt	2	-	20 000	-	Vårdanslaget
	Tillsyn	4/år	4/år	-	-	Vårdanslaget
	Röjning av torpplats	1	2	-	-	Vårdanslaget
	Summa:	28	23	30 000	1 000	

Bilaga B
 11.1211-1053-78

Skötselplan för Porsbjärs naturreservat i Halmstads kommun

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet är att bevara områdets biologiska mångfald med dess särpräglade naturtyper, flora och fauna. Myrkomplexets och skogsmyrmosaikens idag orörda och ostörda karaktär ska bevaras. Livsmiljöerna för hotade och hänsynskrävande arter ska säkerställas och förbättras.

Syftet ska uppnås genom att

- myrarna skyddas från dikning, rensning, kalkning och annan exploatering eller påverkan som kan skada eller förändra vegetation och hydrologi
- nyckelbiotoper och övriga naturskogar skyddas från ingrepp eller störningar
- vissa områden bränns för att gynna hävdberoende växt- och djurliv
- planterade granskogar avvecklas och omförs genom självföryngring till löv-, barr- och blandskogar.

Om kunskapen om reservatets värden och skötselmetoder förbättras, t ex om hotade och hänsynskrävande arter, ska detta beaktas i den löpande skötseln.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

<i>Namn</i>	Porsbjär
<i>Skyddsform</i>	Naturreservat
<i>Län</i>	Halland
<i>Kommun</i>	Halmstad
<i>Socken</i>	Breared
<i>Läge</i>	Ca 3 mil nordost om Halmstad
<i>Karta</i>	Ekonomiska kartan 4C8j, 4C9j
<i>Areal</i>	543 ha, varav landareal 537 ha
<i>Fastigheter</i>	Porsbjär 1:1 Håralt 1:4, 1:8, 2:7, 2:8

Markägare	Sävsered 1:5 Klerekull 1:4 (del av) Staten, naturvårdsfonden (Porsbjär 1:1, Håralt 1:8, 2:7) S. N. (Håralt 1:4, 2:8, Sävsered 1:5) S. B. (Klerekull 1:4)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen
2.2 Naturförhållanden	
Växtgeografisk zon	Vid gränsen mellan nemoral och boreonemoral zon (Sjörs, 1965) eller mellan tempererad och hemiboreal zon (Ahti <i>et al</i> , 1968)
Naturgeografisk zon	Reg 11 Sydsvenska högländets myrri-ka västsida (Nordiska ministerrådet, 1984:1)
Klimattyp	Maritimt påverkat med hög humiditet
Årsnederbörd	Ca 1200 mm (medelvärde 1961-90)
Landskapstyp	Kullig terräng med relativ höjd 20 – 50 m (Nordiska ministerrådet, 1984:2)
Höjd över havet	Mellan 170 och 200 meter
Bergarter	Gnejser
Jordarter	Sandig-moig morän, torvmark
Jordmåner	Podsoler
Dominerande skogs- och naturtyper år 2000 (grovt beräknade arealer)	Öppen myr och myr med glest trädskikt (tallmosse, björkkärr) 270 ha Tall-, löv- och blandsumpskog 100 ha
	Övrig lövskog 1 ha Barr- och blandskog 120 ha Planterad granskog inkl hygge 40 ha Fukthed, ljunghed <5 ha Vatten 6 ha
Prioriterade bevarandevärden	Naturtyper – myrkomplex med mosar och kärr, sumpskogar med tall och björk, äldre barrnaturskogar Naturtyper i EU:s habitatdirektiv - Dystrofa sjöar och småvatten, 3160 Nordatlantiska fukthedar med

klockljung, 4010

Högmossar, 7110

Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, 7140

Västlig taiga, 9010

Skogbevuxen myr, 91D0

Element – äldre träd (gran), död ved (granlångor, talltorrakor)

Rödlistade arter – VU (sårbar): cy-presslumner, klockgentiana, mosippa, mindre hackspett, NT (missgynnad): nötkråka

Arter i bil 1 i EU:s fågeldirektiv:

spillkråka, sparvuggla, trana, ljungpipare, orre, tjäder, grönbena

Reservatet ligger utefter gränsen mot Kronobergs län, på sydsvenska högländets västsida. Det omgivande landskapet är ganska flackt, det utgör en del av det s k syds måländska peneplanet. Naturen är starkt präglad av den höga nederbörden och humiditeten. Markunderlaget domineras av torvmark och ur denna uppstickande morän. Vid Örasjön finns även en liten rullstensås. Åsen är en del av ett isälvsstråk som sträcker sig från Dottrabol i sydväst. Hela reservatet avvattnas av Fylleån, söderut via Esmån/Assman och norrut via ett av Fylleåns allra översta källflöden.

Reservatet utgör en del av ett stort och mångformigt myrkomplex som omfattar mer än 2000 ha myr och skogsmark i Hallands och Kronobergs län, varav ca 1500 ha våtmark. De vidsträckta våtmarkerna är det arealmässigt viktigaste inslaget i reservatet. Sluttande mossar med väl utbildade höljor och dråg dominerar tillsammans med platåmossar och svagt välvda mossar. Betydande arealer med topogena och soligena kärr finns också. Dessa är av fattigkärrstyp. Sumpskog av björk eller tall förekommer också allmänt. Därutöver finns inslag av fukthed i anslutning till fastmarksholmarna och limnogen våtmarker utmed vattendragen. Två tjärnar omgivna av myr finns i den norra delen.

Myrarnas flora är intressant med bl a stora praktfulla kärr av myrlilja *Narthecium ossifragum* som följer vissa av avvattningsdrågen. Ett särskilt stort myrliljekärr breder ut sig söder om Spirekulle. Nordliga växtinslag är t ex dvärgbjörk *Betula nana*, som förekommer rikligt vid Laängen i södra delen av reservatet, och dyttåg *Juncus stygius* utefter Esmån. Andra intressanta myrväxter är brunag *Rhynchospora fusca*, strängstarr *Carex chordorrhiza*, klockgentiana *Gentiana pneumonanthe* och skvattram *Rhododendron*

tomentosum. Trana (flera par), ljungpipare, orre och grönbena är häckfåglar vars förekomst gynnas av de vidsträckta myrarna.

Myrarna bildar mosaik med de skogbevuxna fastmarkerna som sticker upp som öar och uddar i myrhavet. Större delen är naturskog som uppkommit genom naturlig igenväxning av gammal ljunghed. Gran och tall dominerar helt, oftast i form av barrblandskog, men på vissa håll är granen nästan all-enarådande. Skogen är olikåldrig och ofta flerskiktad, på t ex Porsbjäret även tämligen högvuxen (på för granen god bonitet). De äldre trädens ålder ligger kring ca 100 år. De minsta myrholmarna är oftast bevuxna med tallskog. Inslag finns också av björk och asp. I vissa delar, t ex på själva Porsbjäret, är aspen ganska talrik. Med smärre undantag har naturskogen inte skötts under i vart fall omloppstidens senare del. Detta har lett till en luckig beståndsbild och på sina håll en hel del torrträd (tall) och lågor (gran). Fältskiktet domineras av blåbär, lingon och mossor.

Med tanke på att skogen utgör den första generationen efter ljunghed kan det tyckas besynnerligt att granen, i egenskap av typiskt sekundärträd, ofta dominerar i bestånden. Det tycks som om granen etablerat sig direkt utan någon föregående pionjärfas med björk och tall. Sannolikt har området inte varit helt öppet under förra seklet, solitära granar eller små fickor av skog tycks ha funnits ute på myrholmarna (se nedan *Historisk och nuvarande markanvändning*, ref Hesselman och Schotte). Hur som helst har skogen ofta ett ganska märkligt utseende: Glest stående risgranar med lågt ansatta grenar ("kjolgranar"), ibland rotsläande i bärriset.

Naturskogens karaktär av sekundärskog efter ljunghed gör att växt- och djurarter, främst kryptogamer och vedlevande evertebrater, som kräver skoglig kontinuitet sannolikt saknas. Sådana störningskänsliga skogsarter har inte kunnat överleva ljunghedsskedet. Däremot finns kvardröjande rester av den gamla betesfloran, t ex mosippa *Anemone vernalis*, cypresslummer *Diphasiastrum complanatum ssp chamaecyparissus* och svinrot *Scorzonera humilis*. Andra intressanta florainslag är plattlummer *Diphasiastrum complanatum ssp complanatum*, kambräken *Blechnum spicant* och knärot *Goodyera repens*. Fågellivet är rikt med storskogens arter som duvhök, tjäder, pärluggla, sparvuggla, spillkråka och dubbeltrast. Nötkråka och mindre hackspett har också påträffats.

2.3 Historisk och nuvarande markanvändning

Trots ödemarkskaraktären och det perifera läget utefter den gamla riksgränsen mellan Sverige och Danmark så är reservatet en del av gammal kulturbygd. Följande sammanfattande karakteristik citeras från projektet Historiska kartöverslägg, miljö Bassalt (Bengtsson, 1995): *Äskilt var den enda byn i området, de övriga var hemman som efterhand genomfört hemmansklyvning, Bassalt, Äskilt och Hilleshult har skriftliga belägg från 1400-talet.*

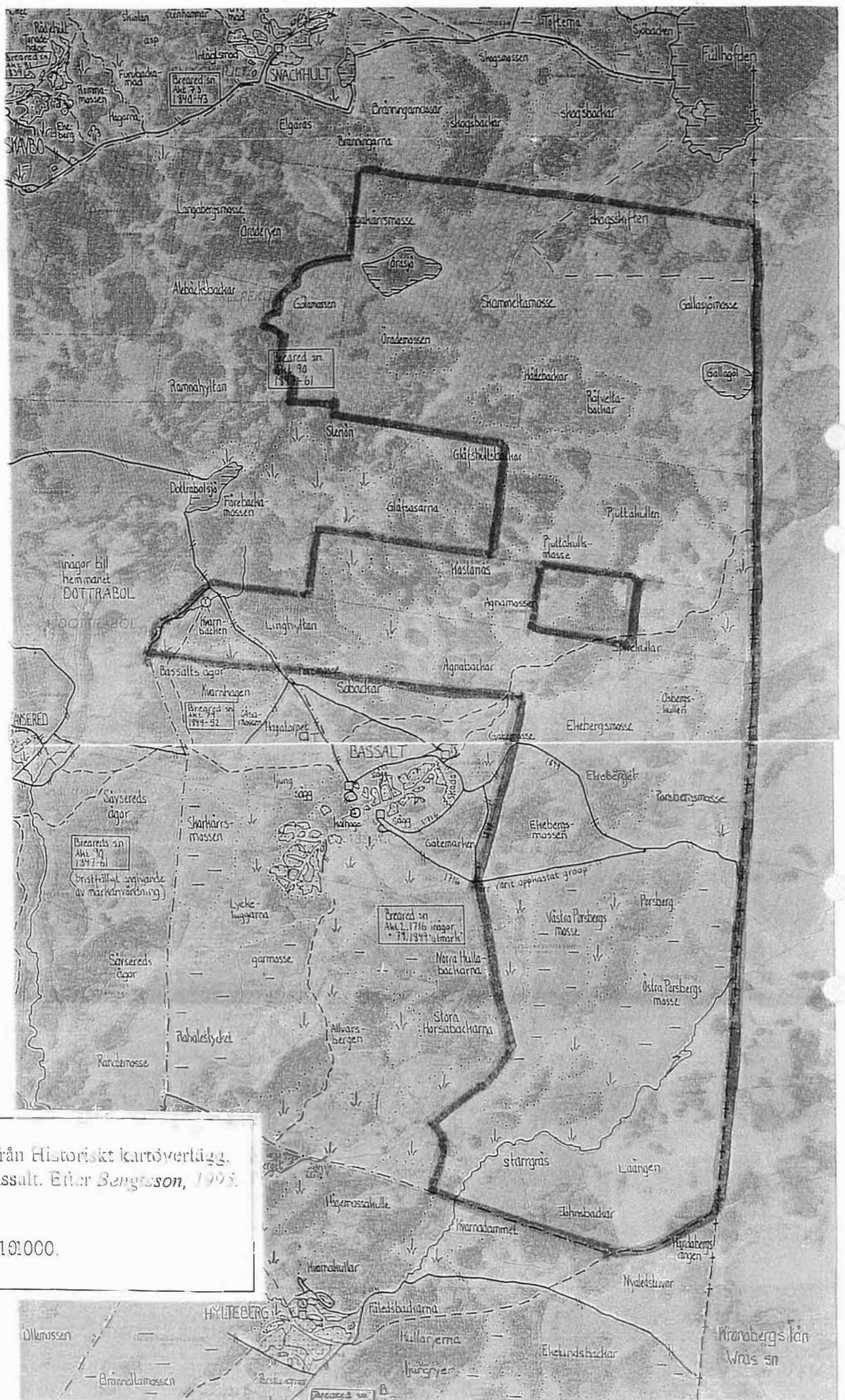
Majoriteten av jordregisterenheterna utgörs av hultnamn. De äldsta – hultnamnen i Sverige anses härröra från 1100-talet, vilket tyder på att bygden koloniserats under medeltid. Bebyggelsen i området låg höglänt och ofta omgiven av inägor, så att en fägata fick leda ut djuren till utmarken.

Reservatet omfattar i princip de väldiga utmarker som hörde till Bassalt. Bassalt upptogs i jordeboken år 1646 som ett mantal frälsehemman. 1716 fanns två åbor på frälsehemmanet och på 1840-talet fanns fyra hemmansdelar. De fyra gårdarna återfinns ännu på 1900-talet. I följande stycken citeras Bengtsson, 1995.

Till kartan över Bassalt från 1716 står följande att läsa om åkern och hägnader. "Åkerjorden av ensäde och årligt bruk, finnes alltsammans på grund och full örjord med stenrör, kamp och myckne jordfallsstenart, vilken jordmån giver merendels missväxt, tål varken väta eller torka som sig förorsakas av dess kringbelägne, oduglige och vidlyftige tollamossar som med sin fördärvar säden om våarna att den fryser bort och den sämre sådden nu kommer till sin mognad. Sås mest med blandsäd av råg och havre, tillsammans giver sällan tre tunnor. Ågorna kringgärdas nordan och västan till utmarken av trävirke av furu som köpas i Småland. Den övriga delen med grop som nu förfaller."

Hur hägnadssystemet var konstruerat i Bassalt och Hylteberg är oklart, men Bassalt hade sin utmark i norr och Hylteberg verkar ha haft sin i sydost. Den stora myrmarken mellan de båda enheterna har alltså troligen räknats växlingsvis som in- och utägor, jag citerar Söderling från 1716: "Ängen belägen bland åboarna är stenig hårdvall och ljungblandad. Den övriga vidlyftig och frånbelägne kring mosslagar med sur stagg, starrvall, sägg och mossa tillsammans av ströyt foder, höstas vartannat år." (Ströa = hårt, torrt och tunt gräs som växer på myrar med vitmossa, Carex). Vidare står det "måste mycket leja (folk?) för dess vittbelägne ängsbärgning, besvärligt att hembärga över sankar råser uti mossarna." Även om allt inte känns helt klargörande, så ger texten åtminstone en hint om ängsbruket. När man läser landsbeskrivningen över de beskrivna enheterna i området står det att ängen låg inom vången. Bassalt finns tyvärr inte omskrivet men Hylteberg hade sin äng inom vången. Hägnaderna i området har en tendens att inte bli slutna, vilket troligen har sin förklaring i terrängen, dvs man har inte behövt stängsla."

Till akten över utmarkerna, nr 40 från 1784-1802, (storskifteskarta över stora delar av Breareds sockens utmark, berör endast delvis området) står föl-

jande: ”Den skog som på denna utmark finnes är dels äldre, dels yngre bokskog, endast någon barrskog på Bassalts och Snäckhults utmarkslotter.”

Områdets skogshistoria under förhistorisk och historisk tid fram till 1600-talet är okänd. Pollenanalyser från närliggande lokaler kan dock ge vissa indikationer om skogens tidigare beskaffenhet. En studie från Årshultsmyren i Småland endast 3 km öster om reservatet (Thelaus, 1989) visar att områdets fastmarker tidigt varit bevuxna med bokdominerad lövskog. Bokskogen minskade här kraftigt redan under medeltiden till följd av ökad mänsklig aktivitet som i studien tolkats som svedjeodling och bete, men området avskogades aldrig helt. En annan undersökning från Roshultsmyren ca 7 km SV om reservatet (Olausson, 1957) avslöjar att ljungheden expanderade under 1500- och 1600-talen på bokskogens bekostnad. Resultaten från de båda studierna pekar mot att bokskog även kan ha vuxit på fastmarkerna i Porsbjärsreservatet.

Reservatet (och utmarkerna) ligger inom det bälte i sydöstra Halland, de sk ”ryorna” eller ”yamarkerna”, som tidigt avskogades och bestod av ett mer eller mindre sammanhängande landskap av kal ljunghed och öppen myr. Markerna utnyttjades för extensivt bete med stöd av återkommande bränning. I vissa av våtmarkerna bedrevs myrslåtter. Dessa ljunghedar var till stora delar etablerade redan vid mitten av 1600-talet (Malmström, 1939). I reservatsområdet fanns det, av Malmströms kartor att döma, vid denna tidpunkt skog kvar på en del fastmarksöar. Skogsbestånden tycks dock snart ha försvunnit, Malmströms kartor från 1700 och 1850 redovisar området som helt kalt. Kulturkartan över Halland från 1889-92 anger likaså hela reservatet som kalt och skoglöst. Noteringen från 1716 att furuvirket köptes från Småland understryker bristen på skog. Lägg dock märke till noteringarna ovan i storskifteshandlingarna från sekelskiftet mellan 1700- och 1800-talen, att ”någon barrskog” fanns på Bassalts utmarker!

Hesselman och Schotte (1906) redovisar granens utbredning i sydvästra Sverige vid förra sekelskiftet. Granfronten stod då vid östra kanten av ryorna några kilometer in i Småland. De inre delarna av Halland i trakten av reservatet var däremot granfria sånär som på isolerade enstaka exemplar eller smärre grupper av träd. En intressant utpostlokal noterades från Hylteberg: *”Enstaka granar finnas dessutom vid Fröböke, kring Skallinge station och vid Hylteberg nära Smålandsgränsen.”*

Den sk häradskartan från 1920-talet visar att stora delar av områdets fastmarker nu åter var skogklädda (Håltsskiftet i norr, Lingonhyllan/Barkbackarna i väster, område strax öster om Bassalt, själva Porsbjäret, Jonsön och andra bestånd vid Laängen i söder). Häradskartans symboler anger barrskog, här och var med lövinslag. Med undantag för Håltsskiftet så är denna skog självsådd, oftast grandominerad, och idag ca 100 år gammal. Ett sammanhängande område, centralt beläget i reservatet med centrum kring Spire-

kulle, är på häradskartan fortfarande skoglöst eller glest trädbevuxet. Området är idag till största delen bevuxet med något yngre självföryngrad grandominerad skog.

Häradskartan ger även intressant information om våtmarkerna. Alla våtmarker var på 20-talet fortfarande helt öppna. Den idag låga åldern på mosseskog och sumpskog vittnar ännu om detta. Omfattande arealer våtmark längs Esmån och Horsabäcken med beteckningen sidvallsäng vittnar om myrslogarnas betydelse ännu vid denna tid. Resterna efter en "ängalada" kan fortfarande beskådas vid Laängen. Ladan är markerad på häradskartan. Sannolikt har slätter bedrivits så sent som på 1940-talet.

Längst uppe vid den norra gränsen finns resterna av en torpruin med kringliggande stenmurar.

Röjningsrösen har påträffats på skiftena Håralt 2:7 (södra delen, väster om Gallagöl) och Sävsered 1:5. (De senare lämningarna fortsätter in på Spirekulle, Sävsered 1:4, som ligger utanför reservatet.) Rösenas ålder och funktion är okänd.

Nära reservatets nordöstra hörn finns ett flyttblock, "Grå hall" på ekonomiska kartan, som varit en i raden av gamla gränsmärken utefter riksgränsen mellan Danmark och Sverige. Blocket är omnämnt som gränssten redan 1555, då kallat "Storre sthenn". Vid reservatets sydöstra hörn, där vägen passerar länsgränsen, finns andra välbevarade gränsmärken. Omnämnd i 1603 års gränslista är en gränssten vid vägens norra sida. Platsen kallades då för Pantadala, på ekonomiska kartan heter området nu i stället "Milapålar-ryen". På vägens södra sida står en vacker huggen gränssten med inskriptionen "Hallands län år 1772". Här finns även en skylt av kuriosavärde, Medicinalstyrelsen upplyser om förbud att föra in nötkreatur till Kronobergs län pga tuberkulosfara.

Under 1900-talet har skogsbruk bedrivits på Håralt 2:7 i norr (merparten av fastmarkerna), i vissa avsnitt öster om Bassalt samt på Jonsön i söder. Dessa marker har granplanterats. Men över större delen av reservatet har inget skogsbruk alls bedrivits under åtskilliga decennier. Moderna skogsdiken saknas. De diken som förekommer är i princip gamla gränsdiken. Några vägar har dragits in i området. Under de senaste åren har grankulturerna avverkats.

2.4 Bevarandevärden

Geologiska och hydrologiska bevarandevärden

Myrkomplexet är värdefullt genom sin storlek, mångformighet och orördhet. Några vägar och mindre diken är de enda ingreppen. Esmån (som längre nedströms byter namn till Assman) rinner upp i reservatet och dess övre lopp är i det närmaste hydrologiskt helt intakt.

Biologiska bevarandevärden

Myrkomplexet är representativt för regionen. Särskilt myrvegetationen är botaniskt intressant med representativa västliga (suboceaniska) inslag som t ex myrlilja, klockljung och klockgentiana, men även av nordliga utposter som dvärgbjörk och dytåg. Reservatet bildar också en genuin skogsmyrmosaik där större delen av skogen utgör sen länge orörd naturskog. Fågellivet är rikt och typiskt för en skogsmyrmosaik.

Friluftsliv

Reservatet är till sina perifera delar lättåtkomligt genom bilvägar. Kärnområdet med sin orörda skogsmyrmosaik är mer svårtillgängligt, vilket skänker djurlivet en störningsfri zon och vandraren en tilltalande "romantisk" vildmarkskänsla med karaktär av karg ödemark. Sådana helt obrutna större områden är idag mycket ovanliga i regionen.

Prioriterade bevarandevärden

Att bevara skogsmyrmosaikens mångfald med olika myr- och skogstyper, ostörd hydrologi och rikt växt- och djurliv har högsta prioritet. Det är också angeläget att göra det möjligt för hotade eller sällsynta arter att på sikt sprida sig till nya delar av reservatet. Detta kan uppnås genom att naturskogarna med tiden, genom högre ålder och större innehåll av död ved, kommer att erbjuda allt fler lämpliga miljöer för bl a rödlistade arter. För några rödlistade kärlväxter kan hävdåtgärder behövas.

2.5 Förutsättningar för bevarande och skötsel

Förutsättningarna för bevarande av denna skogsmyrmosaik är något speciell eftersom den befinner sig i ett ca hundraårigt successionsstadium efter aktivt brukande på utmarkerna i form av bränning, bete, slåtter m m. De skogs- och myrtyper som nu förekommer är inga "klimaxstadier" utan stadda i fortlöpande förändring. Vilka vägar successionen söker sig i framtiden vet vi inte. Dagens grandominerade barrskogar har aldrig tidigare förekommit på platsen, efter den senaste nedisningen. Skogen visar dock stora likheter med andra barrdominerade "naturskogar" i södra Götaland som sprungit fram ur

tidigare lövskogar och lövblandskogar efter århundraden av svedjning, odling och betesgång. Svedjning och hårt utmarksbete hade en utarmande effekt på artinnehållet i skogen men gynnade även en rad konkurrenssvaga växter i det öppna landskapet och fåglar som orre och ljungpipare.

Ett skydd och bevarande av naturskogen utan skötsel (fri utveckling) måste alltså inbegripa en dynamisk målbild mot ett skogslandskap vi idag inte känner. Flera scenarion är tänkbara. Granen är i nuvarande successionsfas det dominerande trädslaget, och också det trädslag som är mest expansivt och som vinner terräng på tallens bekostnad. Föryngringen sker genom interndynamik i mycket små luckor eller under ljusöppna kronskikt av tall, björk och asp. I takt med att barrskogen blir allt äldre kan man förvänta sig större störningsytor, främst genom tork- eller stormskador på äldre gran med åtföljande barkborrangrepp. Sådana ”gruppvisa avdöenden” (die-back) har noterats bl a i Siggaboda, men kan även studeras på betydligt närmare håll t ex i barrblandskog i Hästhult och Byholma, samtliga naturreservat belägna i Kronobergs län. Större störningsytor kan gynna ett ökat inslag av björk, tall och asp, kanske även en långsam invandring av nötskrikespridd ek.

Kanske kan även boken på mycket lång sikt sakta återinvandra och återta förlorade positioner, men en sådan utveckling hämmas starkt av att bokskog saknas helt i området. (Närmaste bestånd växer omedelbart utanför reservatet vid Lingonhyllan). Granens mycket goda fröspridning och föryngring i området gör också bokens renässans mindre trovärdig. Förutsättningarna kan dock komma att förändras i takt med att växthuseffekten slår igenom. För att kunna sprida sig i större skala behöver boken troligen även radikala markstörningar.

Radikal markstörning kan åstadkommas framför allt genom skogsbrand. Frekvensen åskväder är hög i regionen, men antalet blixtantända bränder är låg. Bränder inträffar dock regelbundet i samband med extrema torrsomrar. En blixtantänd brand flammade t ex upp omedelbart invid reservatet på andra sidan länsgränsen i maj 1993, branden släcktes av brandkåren efter att ett mindre myrområde med kantskog brunnit av. Bränder gynnar inte bara föryngring med tall, björk, asp och annat löv utan även konkurrenssvaga växter som cypresslumner, mosippa och klockgentiana samt fåglar som orre och ljungpipare. Branden ökar dessutom dramatiskt förrådet av död ved och nyskapat tillgång till brandskadad ved och bränd död ved, en biologiskt mycket värdefull bristvara i dagens skogar. Naturligt uppkomna bränder måste släckas enligt gällande räddningslag. Naturvårdsbränning i mindre skala är dock önskvärd.

Referenser

Bengtsson, E. 1995: Historiska kartöverlägg. Miljö: Bassalt. Länsstyrelsen i hallands län. Kulturmiljöenheten.

Bengtsson, S. 1996: Naturvårdsprogram för Hallands län. Del 3 Halmstads kommun. Information från Länsstyrelsen i Hallands län. Remissutgåva.

Forslund, M. & Rundlöf, S. 1984: Inventering av våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1985:1.

Fritz, Ö. 1996: Inventering av skogliga nyckelbiotoper inom naturskyddade områden i Hallands län. Del 1. Södra länsdelen. Länsstyrelsens meddelande 1996:10.

Hesselman, H. & Schotte, G. 1906: Granen vid sin sydvästgräns. Meddelande från Statens Skogsförsöksanstalt 3.

Karlsjö, B. 1991: Halländska riksgränsen. Dokumentation av den gamla gränsen mellan Danmark och Sverige. Bokförlaget Spektra AB.

Larsson, K. & Widerström, I. 1986: Områden av riksintresse – naturvård. Hallands län. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1988:16.

Löfroth, M. mfl. 1997: Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverkets förlag.

Malmström, C. 1939: Hallands skogar under de senaste 300 åren. Meddelande från Statens Skogsförsöksanstalt 31.

Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige.

Nordiska ministerrådet. 1984: Naturgeografisk regionindelning av Norden.

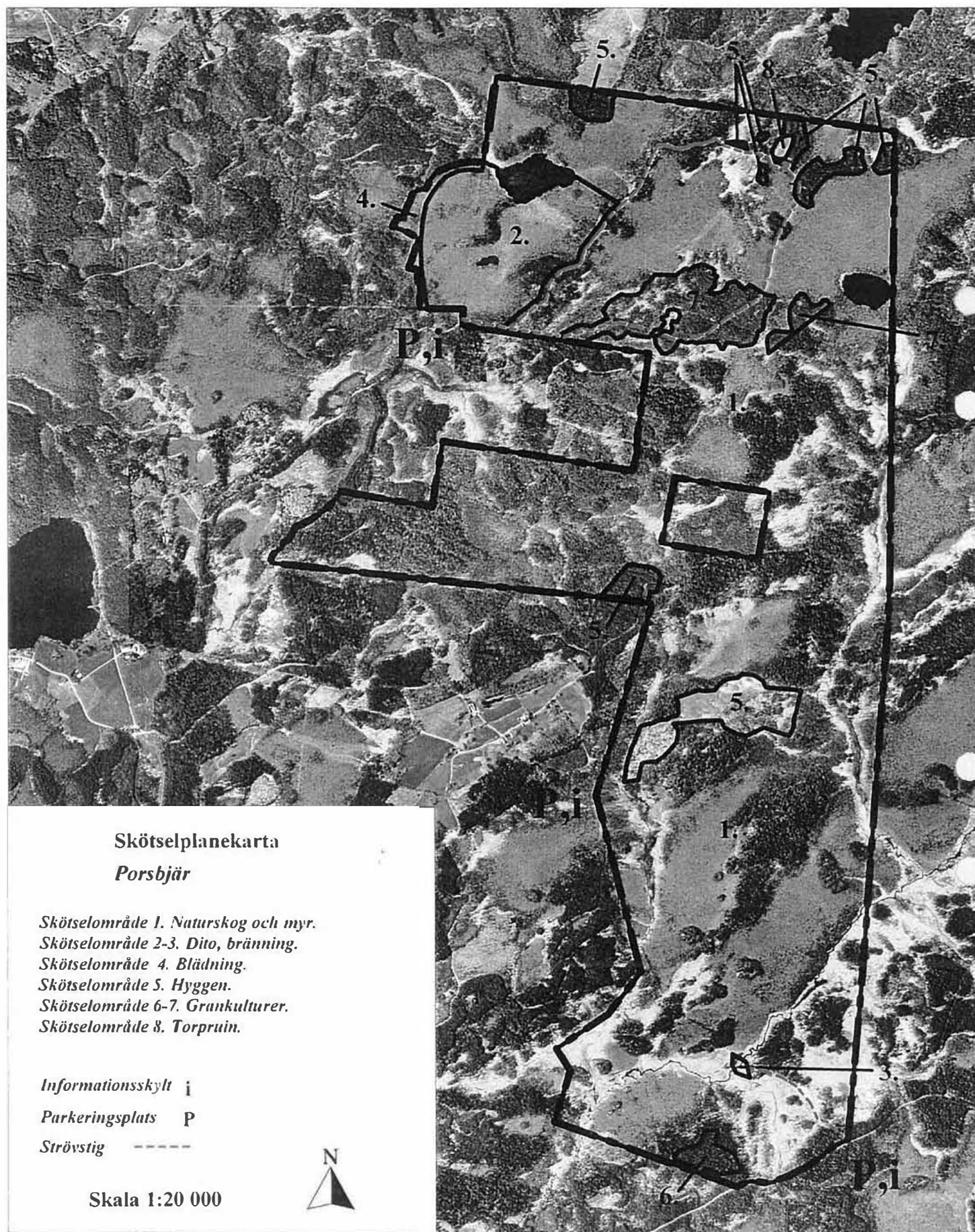
Nordiska ministerrådet. 1984: Terrängformer i Norden.

Olausson, E. 1957. Das Moor Roshultsmyren. Lunds universitets årsskrift. N.F.Avd.2. Bd.53. Nr12.

Thelaus, M. 1989: Late quaternary vegetation history and palaeohydrology of the Sandsjön-Årshult area, southwestern Sweden. Lund University, Department of Quaternary geology. Volume 26.

3. Indelning i skötselområde

Reservatet har delats in i 8 skötselområden, se karta.

4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Fri utveckling av myren ger förutsättningar för en ostörd hydrologi, vilket skapar gynnsamma betingelser för våtmarkernas flora och fauna.
- Fri utveckling av naturskogen. På så sätt ökar mängden död ved och gamla träd, vilka ger gynnsamma livsbetingelser för den biologiska mångfalden.
- Granplanteringarna är ett artfattigt och främmande inslag. För att utveckla områdets naturvärden ska återstående grankulturer vara avvecklade ca år 2002 respektive 2010.
- Bränder, naturliga och kontrollerade, har en gynnsam inverkan på skog och myr. Naturvårdsbränning av myr/skog ska utföras i begränsad omfattning liksom hyggesbränning.

4.2 Skötselmål och föreskrifter för skötsel

4.2.1 Naturskogar och myr

Nästan hela reservatet ska lämnas för **fri utveckling**. I några delar av reservatet används även bränning som skötselmetod.

Kontrollerad naturvårdsbränning i större skala ska prövas i nordvästra delen. Syftet med detta är att häva pågående igenväxning av myren med tall och björk, att därmed gynna de öppna viddernas fåglar, framför allt orre och ljungpipare, samt att gynna förekomsten av konkurrenssvaga hävdberoende hed- och myrväxter. Vidare att efterlikna den naturliga skogsbrandens ekologiska effekter, främst att skapa livsrum för den fauna och flora som är beroende av brandskadad ved. Bränningen utförs vid motsvarande tidpunkt och med samma metoder som hyggesbränningen (se nedan).

Vid släckning av **naturligt uppkommen brand** ska användas så skonsamma metoder som möjligt. Naturlig utbränning under kontroll bör tillåtas i vissa lägen, t ex mot sjöar och på myrholmar.

Blädningskogsbruk får bedrivas i ett begränsat område. Skogsbruket ska ske under skonsamma former så att markskador inte uppkommer.

Skötselområde 1

Areal: 465,5 ha.

Beskrivning: Myrkomplex och skogsmyrmosik. Orörd myr och naturskog.

Målsättning: Orörd myr och naturskog.

Åtgärder: -

Skötselområde 2 (S Örasjön, Klerekull)

Areal: 31,5 ha.

Beskrivning: Myr med spridda martallar, rullstensås med planterad medelålders barrskog mitt i myren samt barrblandskog vid vägen.

Mål: Öppen bränd myr. Genombrunnen barrskog.

Åtgärd: Bränning. Därefter ingen åtgärd. Området har en för naturvårdsbränning bra avgränsning med väg i öster och söder, diken i väster och Örasjön i norr.

Skötselområde 3 (Laängen)

Areal: ca 0,4 ha.

Beskrivning: Fukthedshabitat med klockgentiana invid stenbron över Esman. Kraftig igenväxning med blåtåtel.

Mål: Gynnsammare betingelser för klockgentiana genom minskad konkurrens från blåtåtel.

Åtgärd: Bränning, görs tidigt på våren då marken torkat upp. Bränningen bör upprepas då igenväxning åter hotar fukthedsfloran.

Skötselområde 4 (Klerekull)

Areal: 3,0 ha.

Beskrivning: Tallmosse/sumpskog i en zon innanför reservatgränsen. I gränsen finns skogsdiken som dränerar zonen.

Mål: Tallmosse/sumpskog.

Åtgärd: Blädning får bedrivas.

4.2.2 Grankulturer och hyggen

Två planterade granbestånd ska avvecklas, Jonsön år 2002 och Håralt ca 2010. Ca 11 grankulturer har tidigare avverkats.

Hyggesbränning ska utföras efter kalavverkningen av Jonsön. Bränningen gynnar självföryngring av asp och björk. På sikt kan därmed tillskapas asprika, biologiskt värdefulla bestånd av lövbrännatyp. Under en tid efter bränningen blir vinsten också att hedväxter gynnas. Flera av dessa växter kan leva kvar länge som fröbank i marken, varför ett återuppdykande kan ske även av arter som idag saknas.

Bränningen utförs på våren efter avverkningen så snart marken torkat upp tillräckligt. För att elden ska ta ordentligt i förna-humusskikten är det viktigt att ris, grenar och toppar kvarlämnas efter avverkningen. Före bränning iordningställs brandgator noggrannt, runt hela hygget. Brandgatan ska bestå av en uppgrävd eller uppriven jordsträng, helt utan vegetation, och inåt hygget av en minst 10 meter bred zon som rensats från allt hyggesavfall.

Körning i samband med maskinell avverkning och virkestransport ska utföras så att markskadorna blir så små som möjligt, och bör om så är möjligt ske på tjälad mark. Kärrstråk, bäckar, sumpskog och andra blöta partier ska lämnas oskadade. Där körning över sådan våtmark trots allt inte kan undvikas ska körstråket förarbetas genom risning eller liknande åtgärd för att minimera skadorna. Uppkomna markskador ska efterbehandlas.

Skötselområde 5

Areal: 11 delområden om tillsammans 19,5 ha.

Beskrivning: Hyggen efter avverkade grankulturer. Några av ytorna har självföryngrad plant- eller ungskog.

Mål: Självföryngrad skog.

Åtgärd: Hyggena på Håralt 2:7 rensas från hyggesavfall, liksom hygget SV Spirekulle på Porsbjär 1:1. Annars ingen åtgärd.

Skötselområde 6 (Jonsön)

Areal: 5,5 ha.

Beskrivning: Ca 45-årig grankultur.

Mål: Självföryngrad skog.

Åtgärd: Granskogen avvecklas snarast. Hyggesbränning. Därefter ingen åtgärd. (Ett litet, mycket asprikt naturbestånd på Jonsöns västspets kan möjligen så in rikligt med asp).

Skötselområde 7

Areal: 16,8 ha.

Beskrivning: Ca 30-årig grankultur med stort inslag av oröjd björk och annan självföryngring. Inslag av björksumpskog.

Mål: Självföryngrad skog.

Åtgärd: Förrojning av klengran görs snarast. Granbeståndet avverkas sedan som massaved. Befintlig självföryngring och lövsumpskog sparas. Därefter ingen åtgärd.

Skötselområde 8

Areal: 0,5 ha.

Beskrivning: Torpruin med omgivning. Hygge efter medelålders granbestånd.

Mål: Öppen plats kring torpruinen, resterande del självföryngrad skog.

Åtgärd: Kontinuerliga röjningar av torpplatsen (gärna även bränning), annars inga åtgärder.

5. Kulturlämningar

I reservatet finns ett flertal kulturlämningar, t ex röjningsrösen, stengärdesgårdar, resterna av en ängalada, en torpruin, gränsmärken m m. Alla förlämningar är skyddade enligt lag. Där objekten är belägna i naturskog/myr som lämnas för fri utveckling åtnjuter de ett gott skydd från mekanisk påverkan eller förstörelse. I de fall objekt återfinns på granplanterad mark där granen ska avverkas måste stor varsamhet iakttas i samband med avverkning och körning så att kulturlämningarna inte skadas.

6. Friluftsliv

Syftet med friluftslivet i reservatet ska vara att bjuda på fina naturupplevelser liksom att öka kännedomen om myr och naturskog och deras natur- och kulturhistoriska värden. Allmänhetens utnyttjande ska bygga på reservatets naturliga förutsättningar utan större anläggningar för friluftslivet. Den viktigaste åtgärden är att ge besökaren en utförlig och varierad information om reservatet.

Reservatet kan angöras med bil från tre håll: Över Dottrabol-Stenö i norr, över Bassalt i centrum och från allmänna vägen Hylteberg-Singesult i söder. **Parkeringsplatser** anordnas vid Stenö, Bassalt och vid allmänna vägen i söder. En **informationsskylt** tas fram och placeras vid parkeringsplatserna. En **strövstig** anläggs i den norra delen, ca 500 m torvmark och annan blöt mark spångas. En annan strövstig anläggs i söder över Laängen, spångning även här. Övrig reservatsmark ska lämnas utan särskilda anordningar.

7. Jakt

De nya reservatsföreskrifterna innebär en skärpning då all jakt på fågel nu är förbjuden på statens mark. Både tjäder och orre finns upptagna i bil 1 av EU:s fågeldirektiv (se sid 3).

Befintliga jaktorn och redan upphuggna siktgator får underhållas.

8. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötsel mål görs i samband med uppföljningen av kvalitetsmålen. Detta bör utföras åtminstone vart tionde år.

En gemensam uppföljningsplan tas fram för länets reservat. Planen kommer att omfatta metodik och val av habitat, substrat samt organismer som ska följas upp.

Uppföljning och dokumentation utförs av Länsstyrelsen.

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att regelbunden tillsyn sker av reservatet.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Slutavverkning av gran	Senast 2002	Skötselomr 6	Lst	1	Självfinansierande
Förröjning av gran	Snarast	Skötselomr 7	Lst	1	Intäkter
Slutavverkning av gran	Ca 2010	Skötselomr 7	Lst	1	Självfinansierande
Hyggesbränning	Våren/ sommaren efter slutavverkning	Skötselomr 6	Lst	1	Intäkter
Myrbränning	Våren/ sommaren, engångsåtg	Skötselomr 2	Lst	1	Vårdanslaget/ intäkter
Bränning av fukthed	Tidig vår	Skötselomr 3	Lst	2	Vårdanslaget
Röjning	Vid behov	Skötselomr 8	Lst	2	Vårdanslaget
Rensning av hyggesavfall	Snarast	Skötselomr 5	Lst	2	Intäkter

10. Finansiering

Åtgärd	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Naturvårdsverket
Parkeringsplats	Vårdanslaget
Informationsskylt	Vårdanslaget
Strövstigar	Vårdanslaget
Skötselåtgärder, se sammanfattning av skötselåtgärder	Självfinansierande/ intäkter/ vårdanslaget/ mark- ägare
Uppföljning och dokumentation	Vårdanslaget

2002-01-25

Bilaga 2
511-1566-1990

Beslut om Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428), att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härfter införas i Hallandsposten och Laholms tidning.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Slottsgatan 2, Halmstad.

Upplysningar om hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange därvid beslutets diarienummer och vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande **senast den 22 februari 2002**, annars kan överklagandet inte prövas.

Länsstyrelsen sänder överklagandet vidare till regeringen för prövning, om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni har begärt det. Om något är oklart kan Ni vända Er till Länsstyrelsen.

Naturreservatet Porsbjär

Kompletterande skötselplan för del av
fastigheten Bassalt 1:9

Innehållsförteckning

1. Syftet med naturreservatet.....	3
2. Beskrivning av området.....	4
2.1 Markslag, naturtyper och arter.....	4
2.2 Naturförhållanden.....	6
2.3 Historisk och nuvarande markanvändning.....	8
2.4 Beskrivning av bevarandevärden.....	14
2.4.1 Biologiska, geologiska och hydrologiska bevarandevärden.....	14
2.4.2 Kulturhistoriska värden.....	14
2.4.3 Friluftsliv.....	14
2.4.4 Prioriterade bevarandevärden.....	15
2.5 Referenser.....	15
3. Skötsel av området.....	16
3.1 Generella riktlinjer.....	16
3.2 Skötselområden.....	17
4. Friluftsliv och turism.....	20
5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning.....	20
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	21
7. Kartor.....	22
7.1 Översiktskarta.....	22
7.2 Skötselkartor.....	23
7.3 Skogstypskarta.....	25
7.4 Målnaturtypskarta.....	26
7.5 Naturtyper enligt Naturanaturtypskartan (NNK).....	27
7.6 Naturvärden.....	28

Kompletterande skötselplan för naturreservatet Porsbjär i Halmstads kommun

Gäller den del av reservatet som ligger på Bassalt 1:9

1. Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara områdets biologiska mångfald med dess särpräglade naturtyper, flora och fauna. Myrkomplexets och skogsmyrmosaikens idag orörda och ostörda karaktär ska bevaras. Livsmiljöerna för hotade och hänsynskrävande arter ska säkerställas och förbättras.

Syftet ska uppnås genom att

- myrarna skyddas från dikning, rensning, kalkning och annan exploatering eller påverkan som kan skada eller förändra vegetation och hydrologi
- nyckelbiotoper och övriga naturskogar skyddas från ingrepp eller störningar
- vissa områden bränns för att gynna hävdberoende växt- och djurliv
- planterade granskogar avvecklas och omförs genom självföryngring till löv-, barr- och blandskogar.

Om kunskapen om reservatets värden och skötselmetoder förbättras, t ex om hotade och hänsynskrävande arter, ska detta beaktas i den löpande skötseln.

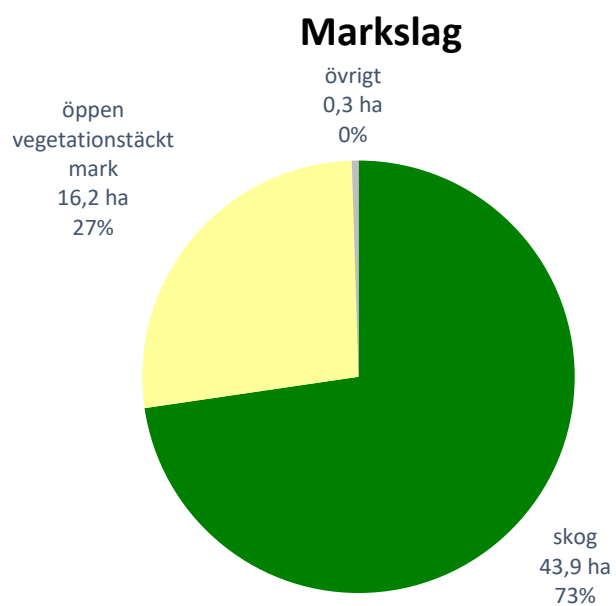
2. Beskrivning av området

2.1 Markslag, naturtyper och arter

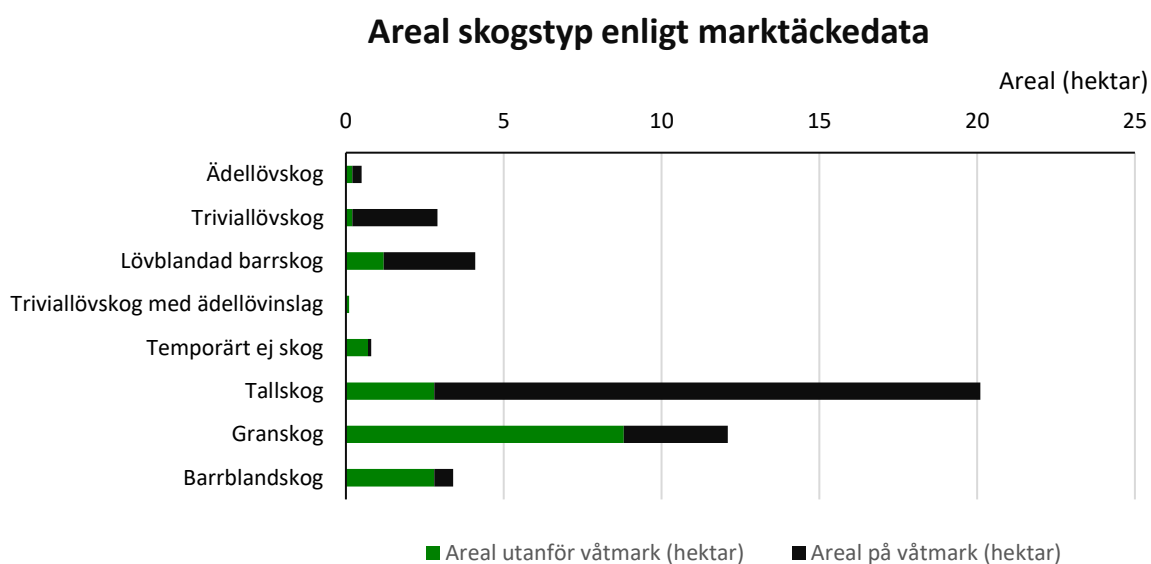
Indelning enligt marktäckedata

Nedan presenteras indelning i naturtyper och arealer av dessa enligt Naturvårdsverkets marktäckedata, som är en satellitbaserad naturtypskartering. De uppgifter som anges nedan gäller endast utvidgningen av reservatet på Bassalt 1:9.

Naturtyper (marktäckedata)	Areal utanför våtmark (hektar)	Areal på våtmark (hektar)	Total areal (hektar)
Skog			
Ädellövskog	0,2	0,3	0,5
Triviallövskog	0,2	2,7	2,9
Lövblandad barrskog	1,2	2,9	4,1
Triviallövskog med ädellövinslag	0,1		0,1
Temporärt ej skog	0,7	0,1	0,8
Tallskog	2,8	17,3	20,1
Granskog	8,8	3,3	12,1
Barrblandskog	2,8	0,6	3,4
Övriga naturtyper			
Öppen våtmark	16,0		16,0
Övrig öppen mark med vegetation	0,2		0,2
Exploaterad mark	0,3		0,3
Totalt skogsmark			43,9
Totalt produktiv skogsmark			27,9
Totalt all mark			60,3

Figur 1 Fördelningen av olika markslag inom utvidgningsarealen enligt Naturvårdsverkets marktäckedata.

Figur 2 Arealen av olika skogstyper inom utvidgningsarealen enligt Naturvårdsverkets marktäckedata.

Natura 2000-habitat

4010 Fukthedar	Spridda små ytor, i mosaik med andra naturtyper
7140 Öppna mossar och kärr	23 ha
9010 Taiga*	5,4 ha
91D0 Skogsbevuxen myr*	20 ha

*prioriterade skogstyper i art- och habitatdirektivet, dessa har i ett EU-perspektiv ett mycket högt gemensamhetsintresse.

Natura 2000-arter (avser hela reservatet)

A002 Storlom
 A038 Sångsvan
 A104 Järpe
 A108 Tjäder
 A127 Trana
 A140 Ljungpipare
 A166 Grönbena
 A217 Sparvuggla
 A223 Päruggla
 A224 Nattskärre
 A236 Spillkråka
 A409 Orre

Rödlistade och regionalt intressanta arter:

I utvidgningsarealen är följande fem regionalt intressanta arter funna: sparvuggla, pärluggla, järpe, skvatram och brokig svampsvartbagge. I reservatet som helhet finns 39 rödlistade och 52 regionalt intressanta arter noterade, se bilaga 3.

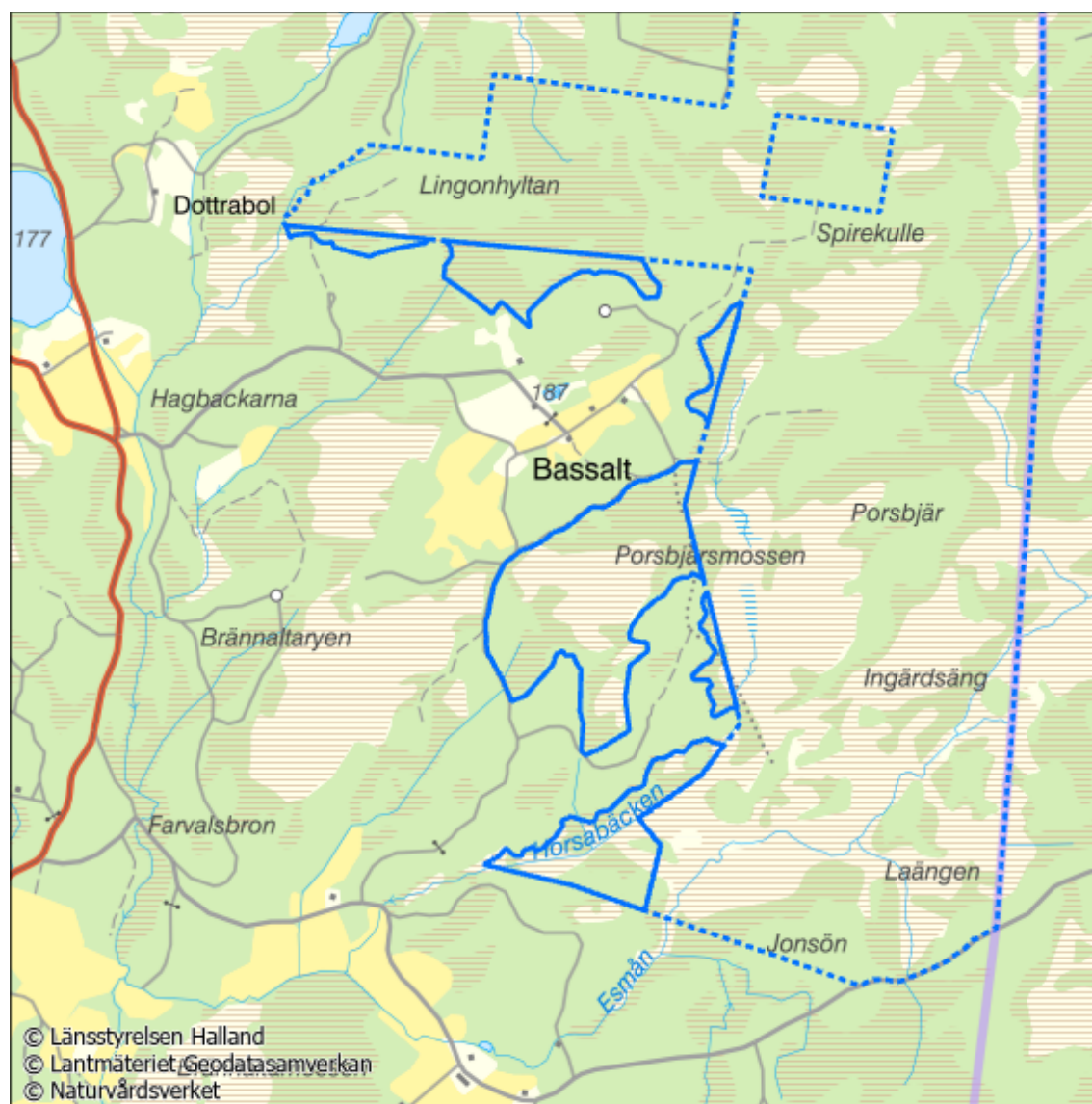
2.2 Naturförhållanden

Naturreseptatet Porsbjär ligger mitt i Sydsveriges mest humida region. Den extremt höga nederbörden – mellan 1000 och 1500 mm årligen – har här skapat ett antal jättelika myrkomplex som är unika för landet. Vidsträckta myrar dominerar i reservatet men här finns också stora arealer med orörda barrblandskogar. För en utförligare beskrivning hänvisas till reservatsbeslut med skötselplan från 2002-01-25, se bilaga 1.

Genom detta beslut utvidgas reservatet västerut på fastigheten Bassalt 1:9.

Utvidgningen består av flera separata delområden som tillsammans omger Bassalts by i norr, öster och söder (platsnamn som förekommer i nedanstående stycken återfinns i kartan på nästa sida). Delområdet norr om Bassalt är en randzon av ett mycket stort myrkomplex som beskrivits i Våtmarksinventeringen under namnet ”Myrkomplex SV Fullhövden” (se karta s. 12). En större del av myrkomplexet ingår redan i reservatet (närmast utvidgningen ligger Lingonhyllan med orörd barrskog och insprängda våtmarker). I delområdet återfinns ett knappt hundraårigt tallbestånd med inblandning

av gran och björk och med förekomst av grov död ved av både gran och tall. Tallen är likåldrig, till stora delar välsluten med upphissade kronor, beståndet är troligen planterat. Tallskogen omges av en tallmosse, orörda sumpskogar med tall, gran och björk samt björkkärr. Alldeles nordost om Bassalts by finns även ett avsnitt med äldre orörd barrsumpskog och barrblandskog.

Porsbjär

- ▬ Gräns för naturreservatets utvidgning genom detta beslut
- - - Naturreservatsgräns enligt beslut från 2002

Delområdena söder om Bassalts by ingår i ett annat stort myrkomplex i Våtmarksinventeringen som benämns "Porsbjärsmossen, Esmån m fl" (se karta s. 13). Längre österut i myrkomplexet återfinns reservatets kärnområde med bland annat själva Porsbjäret med orörd naturskogsartad barrskog och Esmån med omgivande drag och mader.

Två ganska stora våtmarker finns i denna reservatsutvidgning, en nära Bassalt och en utmed Horsabäcken i utvidgningens södra del. Våtmarken nära Bassalt utgörs av en något flack men ensidigt sluttande mosse med öppet centralt mosseplan. I mossen finns långsmala höljor orienterade SV-NO. Den centrala öppna delen domineras av tuvull samt klockljung (rikligt) och ljung, glest spridda mycket lågvuxna martallar finns också i fältskiktet. Andelen ris ökar mot mossens periferi, förutom klockljung och ljung även pors och kråkbär. I en yttre zon återfinns en mycket gles något savannartad tallmosse med klena och cirka 5 meter höga tallar. Allra ytterst slutligen omges mossen av mer sluten mossekantskog med tall och skiftande inslag av björk och gran. Åldern varierar mellan cirka 70 och 100 år, men här finns även ett antal betydligt äldre tallar vars utbredda kronor visar att de tidigare vuxit solitärt i öppen myr. Mossens laggzoner är välutbildade i söder och öster men saknas till stora delar i norr och väster då dessa laggar sen länge varit utdikade och så småningom planterade med gran. Grankulturerna har nyligen avverkats och på hyggena framträder nu ett stort antal diken varav en del är kraftigt dränerande.

I mossens södra del finns några små fastmarksholmar med stora grova gammeltallar. Tallarna har lågt ansatta kronor med kraftiga grenar, åldern kan uppskattas till cirka 150 år. Dessutom finns ett antal gamla grova aspar, gamla björkar och enbuskar, graninslag samt stående och liggande död ved. Den ena holmen övergår västerut i ett litet bestånd av ren gammelgranskog med stora risgranar och god naturskogsprägel med många grova granlågor.

Längst i söder finns våtmarker utefter Horsabäcken som här är kanaliserad och fördjupad med flera anslutande sidodiken. Dikningen har torkat ut de forna maderna men bäcken omges ännu av öppna kärr med bland annat myrlilja och klockljung som mot sidorna övergår i blåtåtel och pors. I kärret kan den gamla bäckfåran ännu skönjas. De öppna våtmarkerna kantas i norr och söder av äldre tallsumpskog, ibland sluttande, med inslag av björk och en högst skiftande inblandning av yngre gran, med kraftigare igenväxning framför allt i anslutning till befintliga diken. Här finns också ett antal myrholmar med gammal tall av samma ålder och typ som ovan nämnts, liksom inslag av gammal björk, stor och grov asp, graninslag, enbuskar samt stående och liggande död ved. Några småfläckar med fukthed på sluttande mark dröjer sig ännu kvar och vittnar liksom enbuskar om ett tidigare öppet landskap.

2.3 Historisk och nuvarande markanvändning

Det äldre markutnyttjandet och kulturhistorien har beskrivits i det tidigare reservatsbeslutets skötselplan från 2002-01-25. I beskrivningen framgår bland annat att trakten under flera århundraden var en del av sydöstra Hallands och västra Smålands väldiga ljunghedsområde, Ryorna, och att markerna i och kring reservatet var helt kala och skoglösa. Vidare att (enligt häradsekonomiska kartan) stora delar av reservatets

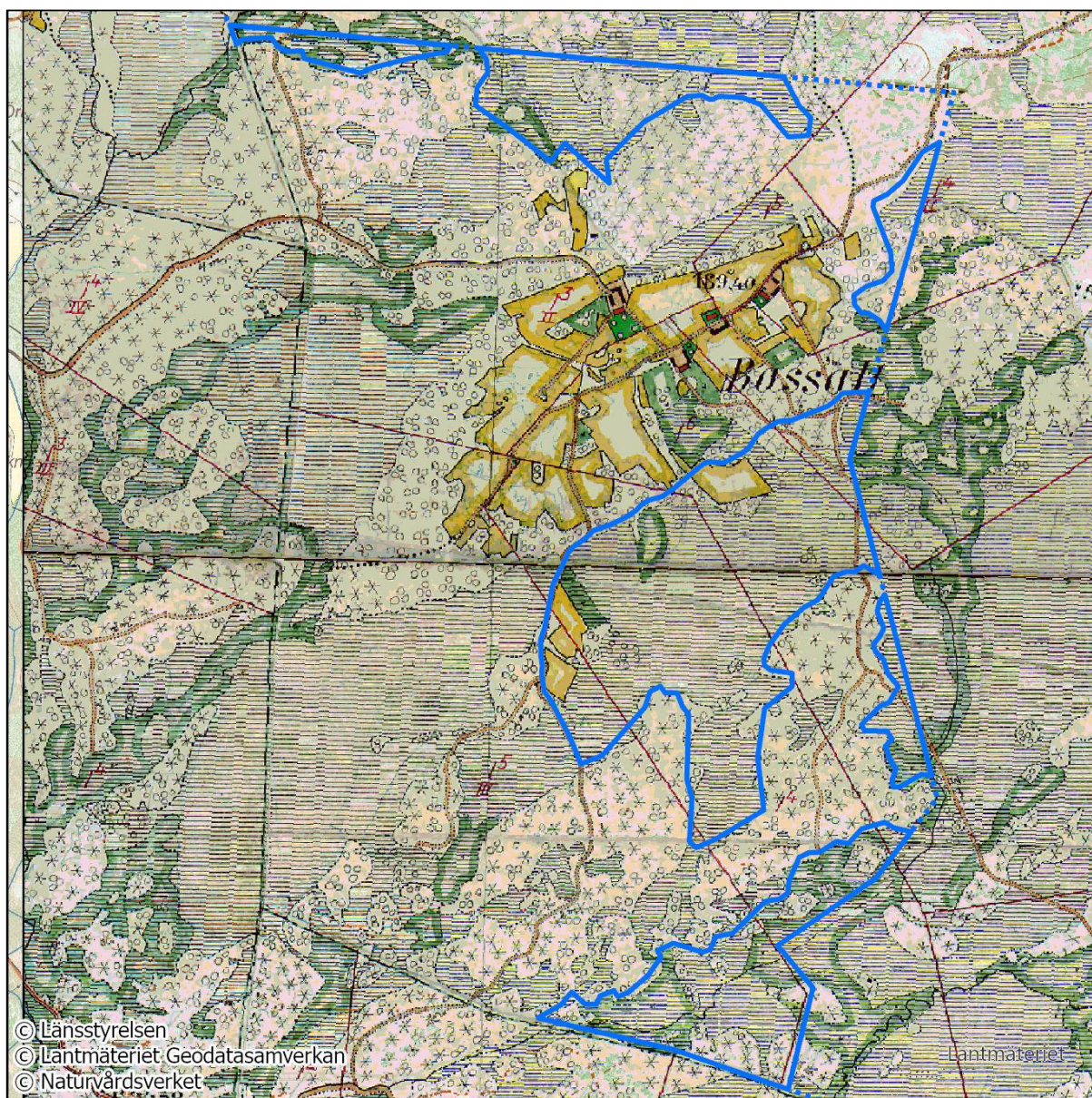
fastmarker åter var skogklädda på 1920-talet, huvudsakligen med ung barrskog men med visst lövinslag, medan däremot alla våtmarker ännu var helt öppna. Omfattande arealer mader längs Esmån och Horsabäcken nyttjades ännu som våtslåttermark.

Med tanke på att skogen utgör den första generationen efter ljunghed kan det tyckas besynnerligt att granen, i egenskap av typiskt sekundärträd, numera ofta dominerar bland de äldsta träden i bestånden. Men troligen har området mot artonhundratalets slut inte varit helt öppet, solitära träd inklusive granar och små fickor av skog kan ha funnits ute på myrholmarna eller i det nära grannskapet. Till saken hör dessutom att granen vid förra sekelskiftet i sin vandring mot sydväst nu nått mycket nära hallandsgränsen, som ”uppträdande som bestånd eller i viktigare blandning med andra trädslag” (Hesselman och Schotte 1906). En känd utpostlokal med gran fanns vid Hylteberg som ligger strax söder om reservatet och fler kan ha funnits ute på myrholmarna. Sommaren 1911 drabbades Bassalt med omgivningar av en omfattande skogsbrand som troligen svepte över stora delar av reservatet. Möjligen har skogsbranden haft betydelse för granen och dess därefter omfattande spridning i reservatet. Etableringen tycks ha skett på kal ljunghed utan någon föregående succession med björk och tall eller alternativt i gles nyetablerad ungskog med tall och björk. Granen har därmed etablerat sig som pionjärträd, något som är mindre vanligt för detta skuggfördragande trädslag som hellre smyger sig in i redan uppkomna bestånd av klassiska pionjärträd som tall, björk och asp. Men granen har en god spridningsförmåga, fröna kan med vindens hjälp spridas ganska långt på vårvinterns snötäcken och den stora branden kan ha förbättrat gröningsbetingelserna i det tjocka ljunghed- och ristäcket.

Tittar man närmare på utvidgningsområdet så framgår det av häresekonomiska kartan från 1920-talet att all våtmark ännu var kal och öppen medan fastmarkerna oftast var bevuxna med en blandning av löv- och barrträd, i några fall ren barrskog eller kalmare. Söder om Bassalts by fanns nu ett antal myrödlingsar i den stora mossens västra och norra laggzoner. De dikade områdena var framför allt åkertegar men en mindre del var även ängsmark. Ännu på ekonomiska kartan från 1950 var tegarna markerade som ”betesmark som varit åker”. Därefter planterades de gamla myrödlingsarna med gran. Grankulturerne avverkades 2020 och ligger nu som öppna hyggen.

På 1920-talets karta fanns stora slåttermader markerade utefter Horsabäcken i söder, och Horsabäcken ringlade ännu fram i sitt naturliga lopp. Så tycks också vara fallet några decennier senare enligt ekonomiska kartan från 1950. Men på 1967 års ekonomiska karta har bäcken fördjupats och kanaliserats till sitt nuvarande lopp.

Under senare decennier har det skett en kontinuerlig inspridning av gran i områdets sumpskogar, tallmossar och fastmarksholmar. Den naturliga förklaringen är att alla dessa skogsbiotoper utan undantag gränsar direkt mot omgivningens intensiva granproduktion. På flera platser, främst fastmarksholmarna, är de yngre granarna nu på väg att växa upp i kronorna på äldre tallar, aspar och björkar. Den stora mossen söder om Bassalt har en yttre gles krans med yngre tall, ett tecken på viss igenväxning.

Porsbjär

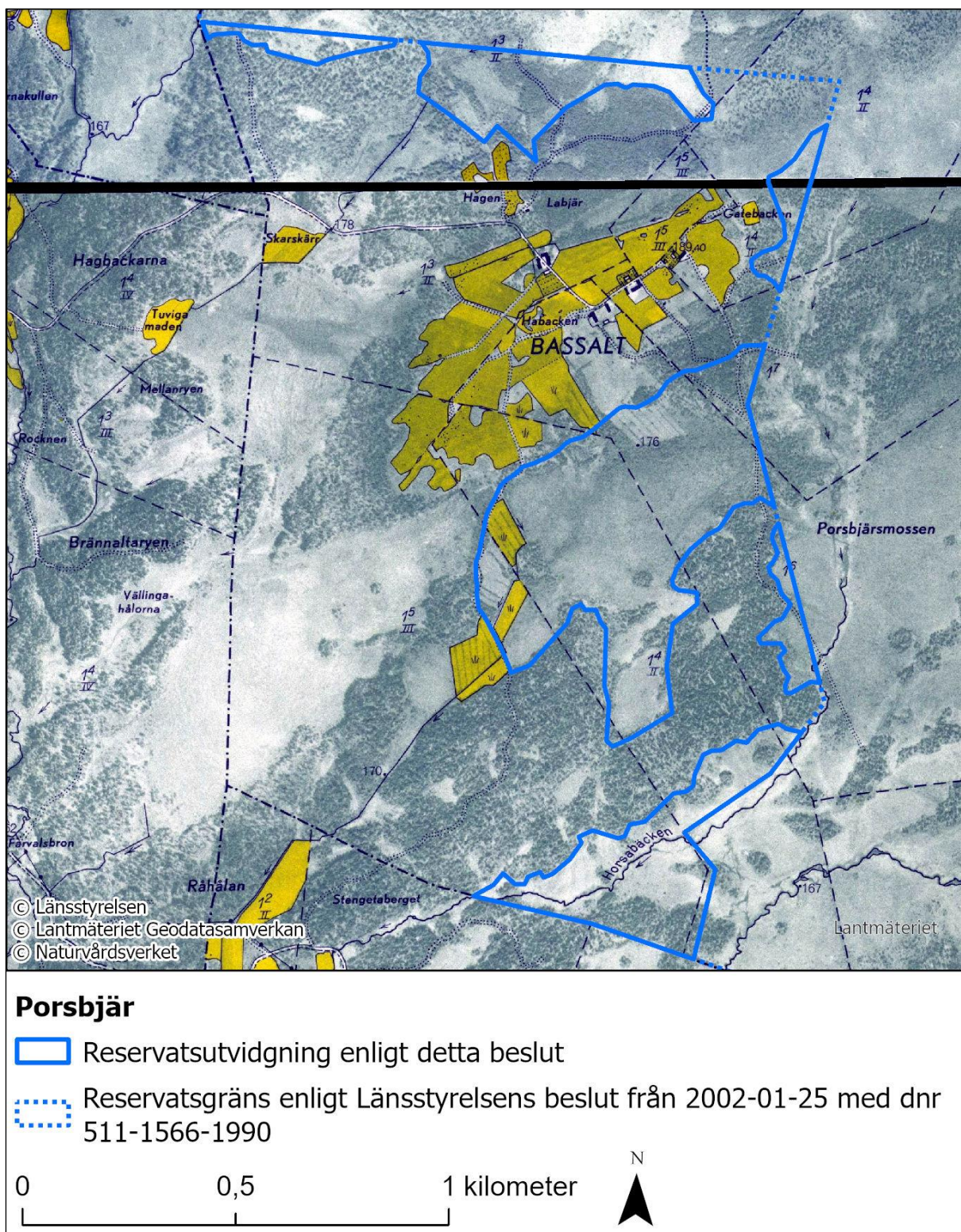
 Reservatsutvidgning enligt detta beslut

 Reservatsgräns enligt Länsstyrelsens beslut från 2002-01-25 med dnr 511-1566-1990

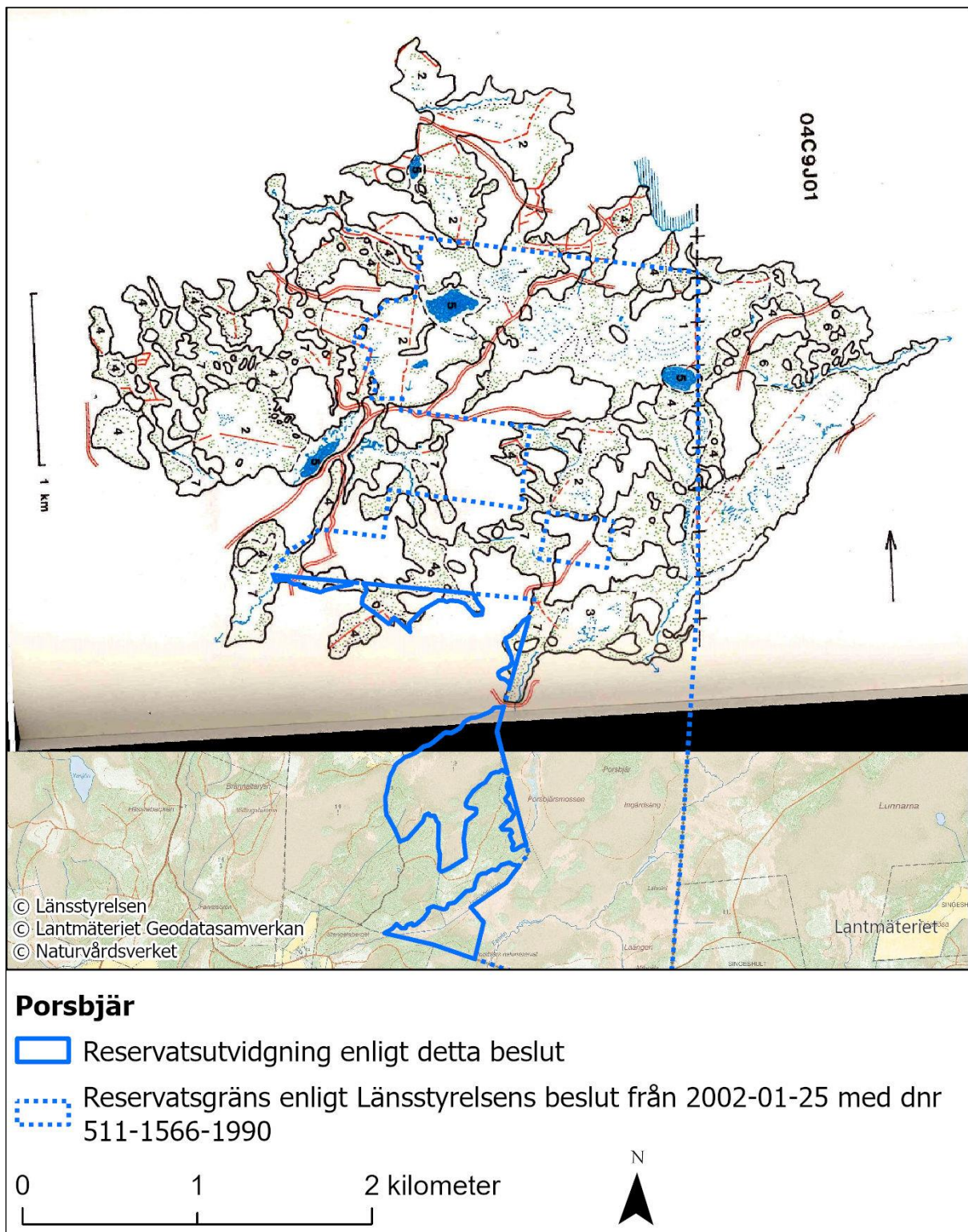
0 0,5 1 kilometer

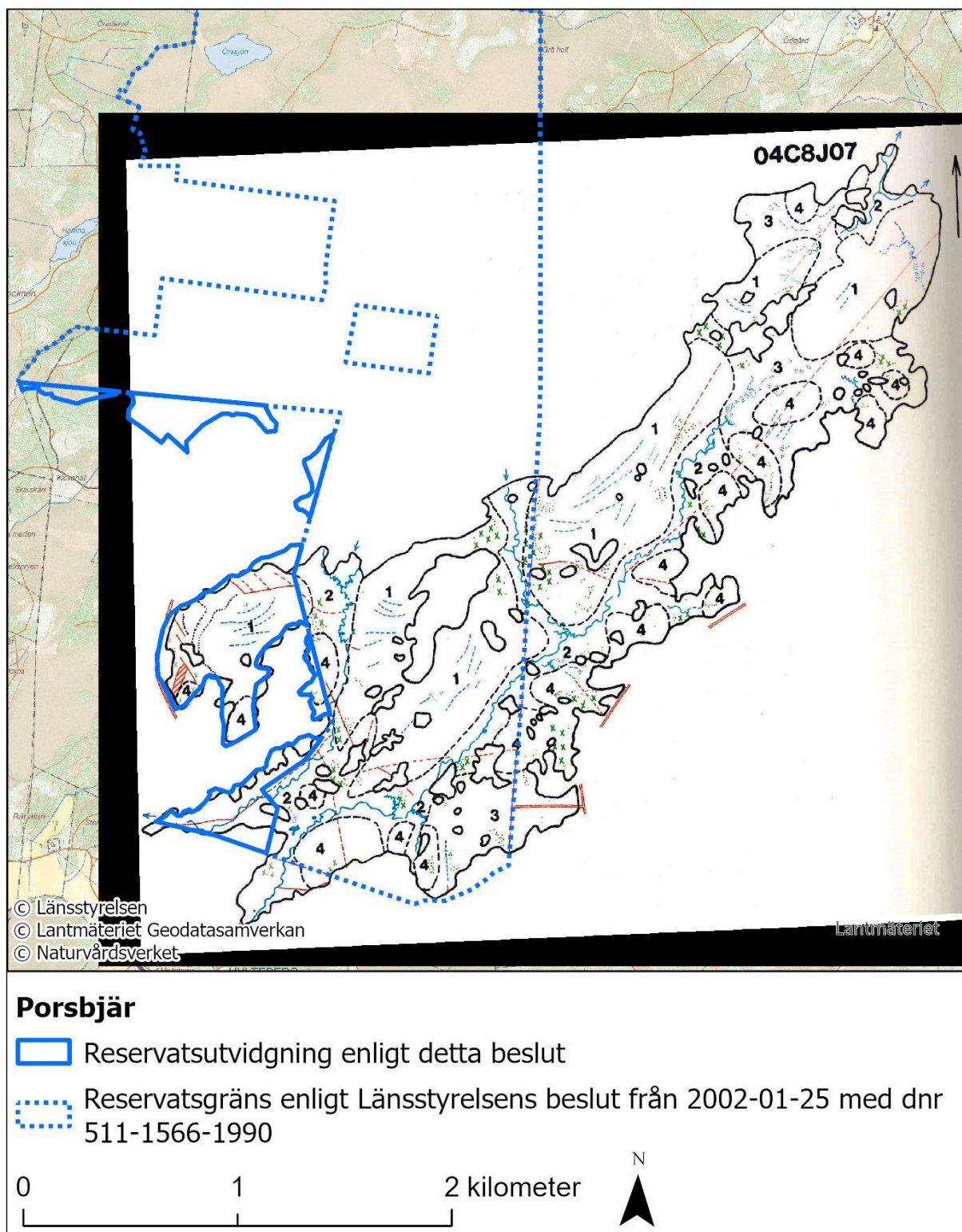
Häradsekonomska kartan från 1920-talet. Grön färg = slättermark, gul färg = åker, stjärnsymboler = barrskog, runda symboler = lövskog, horisontellt streckade ytor = våtmark.

Ekonomiska kartan från 1950.

Karta från våtmarksinventeringen från 1984.

Karta från våtmarksinventeringen från 1984.

2.4 Beskrivning av bevarandevärden

2.4.1 Biologiska, geologiska och hydrologiska bevarandevärden

Alla våtmarker i utvidgningsområdet har högsta värdeklass i Våtmarksinventeringen, trots lokal hydrologisk påverkan genom dikning. Flera av regionens våtmarkstyper är företrädna, till exempel den stora sluttande mossen med höljor och välbevarad öppenhet samt riklig förekomst av klockljung. Vidare områdets orörda tallmossar och sumpskogar samt i söder fattigkärr och dråg med mattor av myrlilja utefter Horsabäcken. Myrvegetationen är botaniskt intressant med klockljung och myrlilja som representativa västliga (suboceaniska) inslag. Dessutom finns ett antal myrholmar med blandskog bestående av tall, asp, björk och gran av hög ålder samt i norr en äldre tallskog med orörd struktur. Området finns också med i Naturvårdsverkets Myrskyddsplan och ingår i *Porsbjärskomplexet*, som omfattar cirka 1150 hektar.

Fågellivet är rikt med många av de öppna myrviddernas och taigans arter. Bland häckande fåglar i utvidgningsområdet och i reservatet som helhet kan nämnas orre, tjäder, järpe, grönbena, skogssnäppa, trana, grågås, pärluggla, sparvuggla, nattskär, spillkråka, gröngöling, göktyta, mindre hackspett, nötkråka, tofsmes, talltita och stjärtmes. I tallskogen i områdets norra del påträffades 2019 järpe invid gränsen mot Lingonhyllan. Järpen är en i Halland mycket ovanlig fågel men som även tidigare noterats i och strax utanför reservatet. Arten gynnas av granrika täta skogar med inslag av lövrik sumpskog, biotoper som förekommer rikligt i reservatet.

Naturreseptatet Porsbjär ingår i nätverket Natura 2000 (SE0510023), se karta i kap. 7.6. Från reservatet har noterats 4 stycken naturtyper och 12 fågelarter som omfattas av art- och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet, dessa är listade på sidan 6. Den aktuella utvidgningen med Bassalt 1:9 ingår inte i Natura 2000-området.

Totalt är 39 rödlistade och 52 regionalt intressanta arter noterade med aktuell förekomst i reservatet som helhet (se bilaga 3). I utvidgningsarealen hittas de regionalt intressanta arterna sparvuggla, pärluggla, järpe, skvatram och brokig svampsvartbagge.

2.4.2 Kulturhistoriska värden

De naturliga barr- och blandskogarna är i stor utsträckning en produkt av det historiska markutnyttjandet med bland annat bete och bränning och därmed samtidigt ”kulturskogar”. På samma sätt bär kärr och mader ännu spår efter den långvariga myrslåtern. Stengårdsgårdar från lagaskifte och tidigare finns på utmarken.

2.4.3 Friluftsliv

Den nu aktuella utvidgningen är lättåtkomlig från bilväg och ligger nära det äldre reservatets två parkeringsplatser. Reservatets kärnområde med sin orörda skogsmyrmosaik är mer svårtillgängligt, vilket skänker djurlivet en störningsfri zon och vandraren en tilltalande ”romantisk” vildmarkskänsla med karaktär av karg ödemark. Sådana helt obrutna större områden är idag mycket ovanliga i regionen.

2.4.4 Prioriterade bevarandevärden

Att bevara skogsmyrmosaikens mångfald med olika myr- och skogstyper, ostörd hydrologi och rikt växt- och djurliv har högsta prioritet.

2.5 Referenser

Artportalen. www.artportalen.se

Ekonomiska kartan från 1950 respektive 1967.

Bevarandeplan www.lansstyrelsen.se Natura 2000, Porsbjär – SE 0510023.

Erlandsson, J. 2001. Områden av riksintresse för naturvård i Hallands län. Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2001:20.

Forslund, M. och Rundlöf, S. 1984. Inventering av våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1985:1.

Hesselman, H. och Schotte, G. 1906. Granen vid sin sydvästgräns i Sverige. Meddelanden från Statens skogsförsöksanstalt.

Häradsekonomiska kartan över Halland från 1919-25.

Larsson, K. och Simonsson, G. 2003. Den halländska skogen – människa och mångfald. En underlagsrapport till en regional strategi för skogsskydd. Länsstyrelsen i Halland, Halmstad. Meddelande 2003:7. 74 s.

Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Porsbjär den 25 januari 2002.

Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de senaste 300 åren. Meddelande från Statens skogsförsöksanstalt 31.

Naturvårdsverket 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Rapport 5670 Götaland.

3. Skötsel av området

3.1 Generella riktlinjer

Sammanfattning

Reservatsutvidgningen ska övergripande skötas enligt de principer som anges i kapitel 1 Syftet med naturreservatet. Några skötselprinciper av generell betydelse kommenteras nedan.

Restaurering av hydrologin

Omfattande system av diken finns i och kring hyggena söder om Bassalt och i kantzoner av den angränsande mossen (främst i avdelningarna 16 och 19, men även i angränsande avdelningar). I söder är Horsabäcken fördjupad och kanaliserad, flera tilloppsdiken ansluter också. Dikena avvattnar lokalt och förorsakar igenväxning. För att återställa hydrologin till naturliga förhållanden och stoppa nedbrytningen av torv bör dessa diken läggas igen eller proppas, i den mån detta är möjligt utan att omgivande marker utanför reservatet försumpas. Träd och massor (jord, torv m.m.) i anslutning till diken som ska läggas igen får användas till dämmen och som fyllnadsmaterial för att lägga igen diken.

Skötsel av våtmarker och skog

Huvudprincipen är att våtmarker och skog ska lämnas för fri utveckling. Där inslaget av gran ökat starkt till följd av dikning bör dock graninslaget decimeras, inte minst i samband med att diken läggs igen och hydrologin återställs.

Grankulturer

Grankulturen och ett lärkbestånd ska avvecklas för att ersättas med självföryngrad skog (skötselområde 2). Avverkning utförs av markägaren. Förvaltaren kan därefter med fördel använda hägn mot viltbete för att få ett ökat inslag av tall och lövträd som asp, rönn och sälg.

Avverkning ska ske när lämpliga markförhållanden råder, såsom tjälad eller torr mark. Maskiner med lågt marktryck ska användas så att marken skonas och markskador inte uppstår. Kärrstråk, bäckar, sumpskog och andra blöta partier ska lämnas oskadade. Där körning över sådan våtmark trots allt inte kan undvikas ska körstråket förärbettas genom risning eller liknande åtgärd för att minimera skadorna.

Främmande arter

Om främmande arter upptäcks i reservatet, bör de bekämpas om de riskerar att påverka de naturvärden som reservatet avser att bevara. Bekämpning ska dock endast ske om det finns förutsättning att med rimlig ekonomisk insats begränsa artens förekomst i reservatet. Bekämpning kan även ske om det finns nationellt intresse av att bekämpa arten, under förutsättning att det inte motverkar reservatets syfte.

Utsättning av arter

Nationellt hotade arter som är knutna till reservatets naturtyper, där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet, kan sättas ut i området under förutsättning att det inte motverkar reservatets syfte.

3.2 Skötselområden

Reservatet är indelat i 2 skötselområden redovisade på skötselkarta, se kap 7.2.

Skötselområden benämns med först skötselåtgärd och sedan målnaturtyp.

Skötselområdena är indelade i olika avdelningar, vilka har avgränsats med avseende på beståndens ålders- och trädslagsfördelning.

1. *Fri utveckling* – ÖPPEN MYR, SUMPSKOG, BARRSKOG, BLANDSKOG
2. *Vilthägn* – BLANDSKOG

SKÖTSELOMRÅDE 1: FRI UTVECKLING – ÖPPEN MYR, SUMPSKOG, BARRSKOG, BLANDSKOG

Areal: 50,47 hektar

Avdelningar: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 42

Beskrivning:

Skogsmyrmosaiker. Våtmarkerna dominerar arealmässigt. Öppna myrar omväxlar med glesa tallmossar, glesa björkkärr samt slutna sumpskogar med tall, björk och gran. På myrholmarna finns olikåldrig barrskog och blandskog, oftast orörd och naturskogsartad med inslag av gamla träd och död ved. Den knappt hundraåriga tallskogen i avd. 9 är däremot sannolikt planterad. Dessa miljöer beskrivs mer ingående i kapitel 2.2 Naturförhållanden. Avdelningarna 8, 23 och 24 utgörs av planterad gran medan avdelning 30 till delar utgörs av planterad lärk.

I söder är Horsabäcken fördjupad och kanaliserad med flera anslutande sidodiken (avd. 1, 29, 31, 33, 34). Dikningen har medfört omfattande igenväxning med gran i tallsumpskogen och uttorkning av moderna kring bäcken. Den gamla slingrande bäckfåran kan ännu skönjas i vegetationen. Övriga våtmarker är mindre påverkade av dikning och graninslaget är lågt, med undantag för vissa sumpskogspartier där äldre diken påskyndat igenväxning med gran (avd 7, 17, 18, 21). Dikena i avd. 17 och 21 är kopplade till de tegdikade hyggena i avdelningarna 16 och 19.

Mål:

Våtmarker: Öppen myr omväxlande med mossar och fattigkärr med tall och björk. Tallmossar och sumpskogar med tall och björk samt ett skiftande inslag av gran. Dikade våtmarker ska på sikt vara återställda. Där dikning förorsakat igenväxning med gran ska sumpskogen återställas i tidigare skick. Horsabäcken ska rinna i sin gamla fåra. Fastmarker: Gammal orörd barr- och blandskog i fri utveckling med gott om död ved.

Åtgärder:

- Igenläggning av diken, se *Restaurering av hydrologin*, kap 3.1.
- Røjning av dikningsspridd yngre och medelålders gran, inte minst i samband med igenläggning av diken. Gäller framför allt avd. 29, 31 och 33, men också avd. 1 (delar av), 7, 17, 18, 23, 28, 32 och 34 (se 7.2 Skötselkarta).

SKÖTSELOMRÅDE 2: VILTHÄGN – BLANDSKOG

Areal: 9,48 hektar

Avdelningar: 16, 19, 37, 38, 39, 40

Beskrivning:

Avdelningarna 38 och 40 utgörs av planterad gran medan avdelning 39 utgörs av planterad lärk. Avdelningarna 16, 19 och 37 utgörs av kalhyggen efter gran. I avdelningarna 16 och 19 finns omfattande dikessystem.

Mål:

Självföryngrad blandskog som på sikt mer och mer liknar en naturskog med dess kvaliteter som olikåldrighet, gamla träd och död ved.

Åtgärder:

- Planterad gran och lärk i avdelningarna 38, 39 och 40 kalavverkas av markägaren senast år 2052. Där inslag finns av löv eller tall sparas detta.
- Förvaltaren kan använda hägn på hyggen för att gynna inslaget av tall och lövträd som asp, rönn och sälg i de självföryngrade ytorna.
- Igenläggning av diken, se *Restaurering av hydrologin*, kap 3.1.
- Røjning av dikningsspridd yngre och medelålders gran, inte minst i samband med igenläggning av diken. Gäller avd. 16 och 19 (se 7.2 Skötselkarta).

4. Friluftsliv och turism

4.1 Syfte

Syftet ska vara att erbjuda besökare naturupplevelser med vildmarkskänsla i ett område som utmärks av tystnad, stillhet och ostördhet. Området ska vara tillgängligt på ett sätt som inte äventyrar naturvärdena. Besökarna ska kunna vandra omkring och uppleva reservatet enligt allemansrättens principer.

4.2 Anläggningar

Idag finns inga särskilda anordningar för friluftslivet i området. Markerade leder finns på andra håll i reservatet, liksom ett par olika parkeringsplatser som båda ligger ganska nära Bassalt 1:9.

Mål:

Friluftsliv och rekreation grundat på allemansrätten ska kunna bedrivas.

Åtgärder

- Inga åtgärder på Bassalt 1:9.

5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

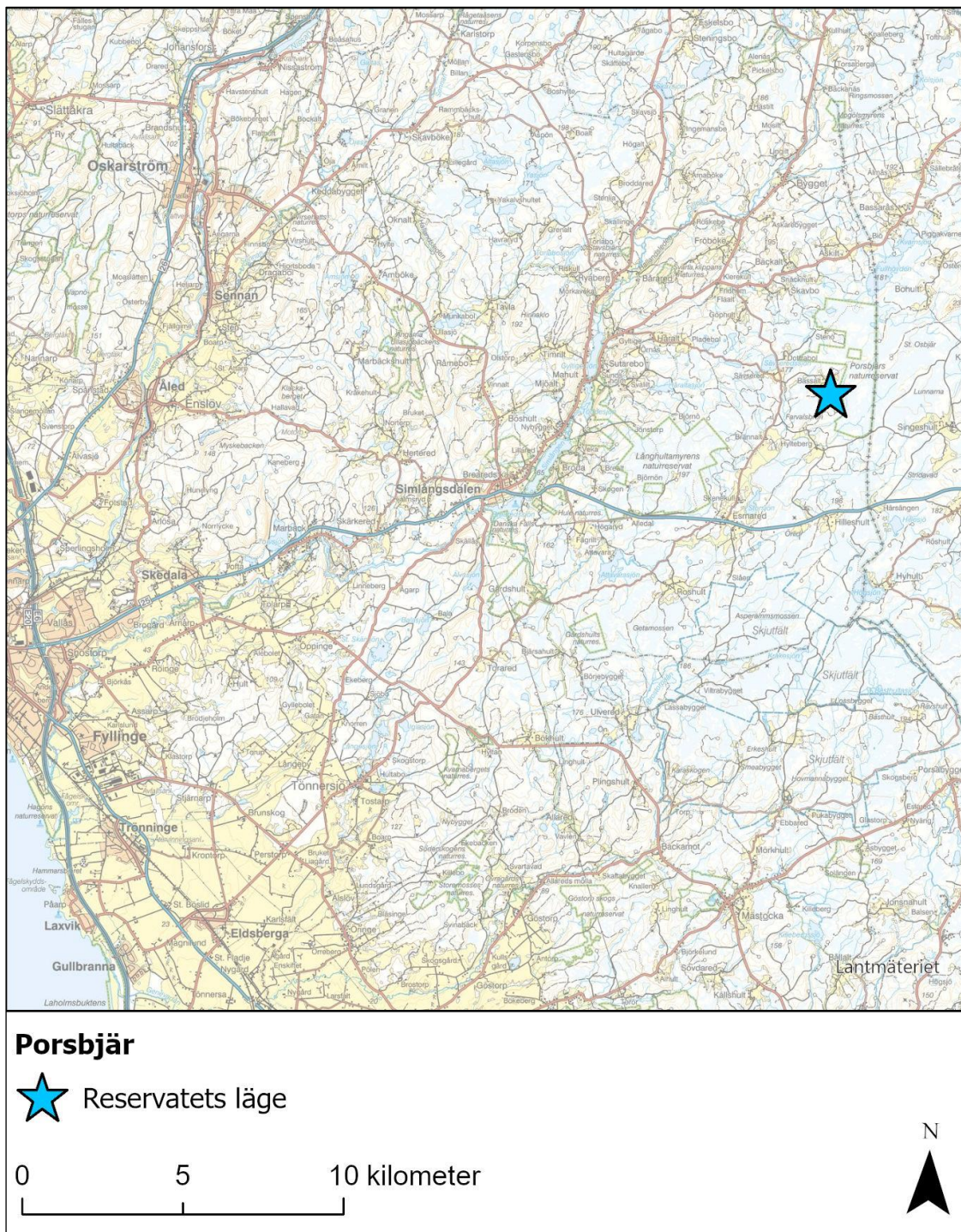
Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

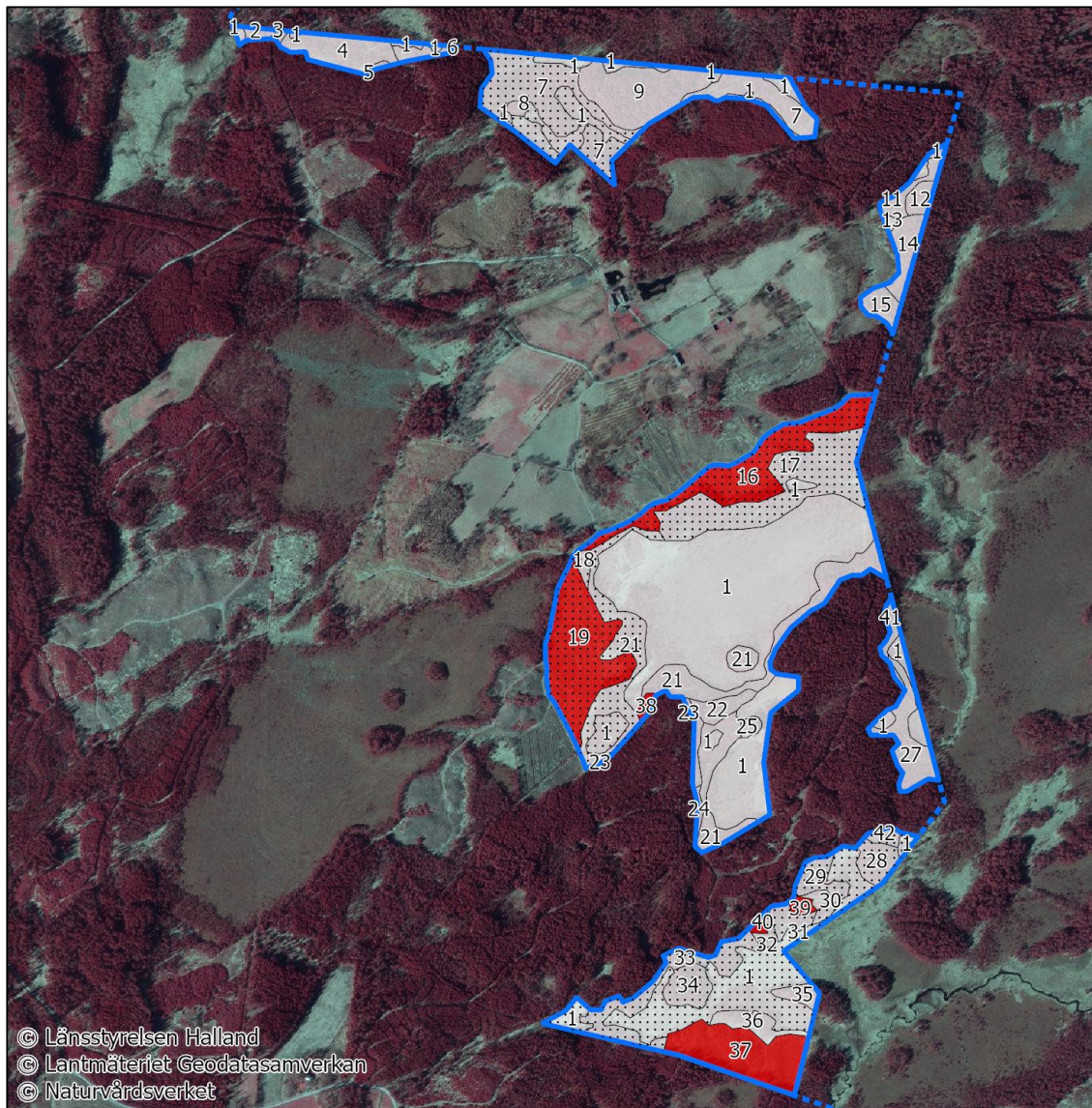
Skötselåtgärd	När	Var (Skötsel- område)	Vem	Prioritet	Finansiering
Röjning av dikningsspridd gran	I samband med hydrologisk återställning, men kan också ske tidigare.	1, 2	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Hydrologisk återställning	Inom 10 år	1, 2	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Användande av hägn mot viltbete	Så tidigt som möjligt.	2	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Utmärkning av reservatets gränser	Omgående	Hela området	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Enligt uppföljningsplan	Hela området	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget

7. Kartor

7.1 Översiktskarta

7.2 Skötselkartor

Porsbjär

Skötselområden

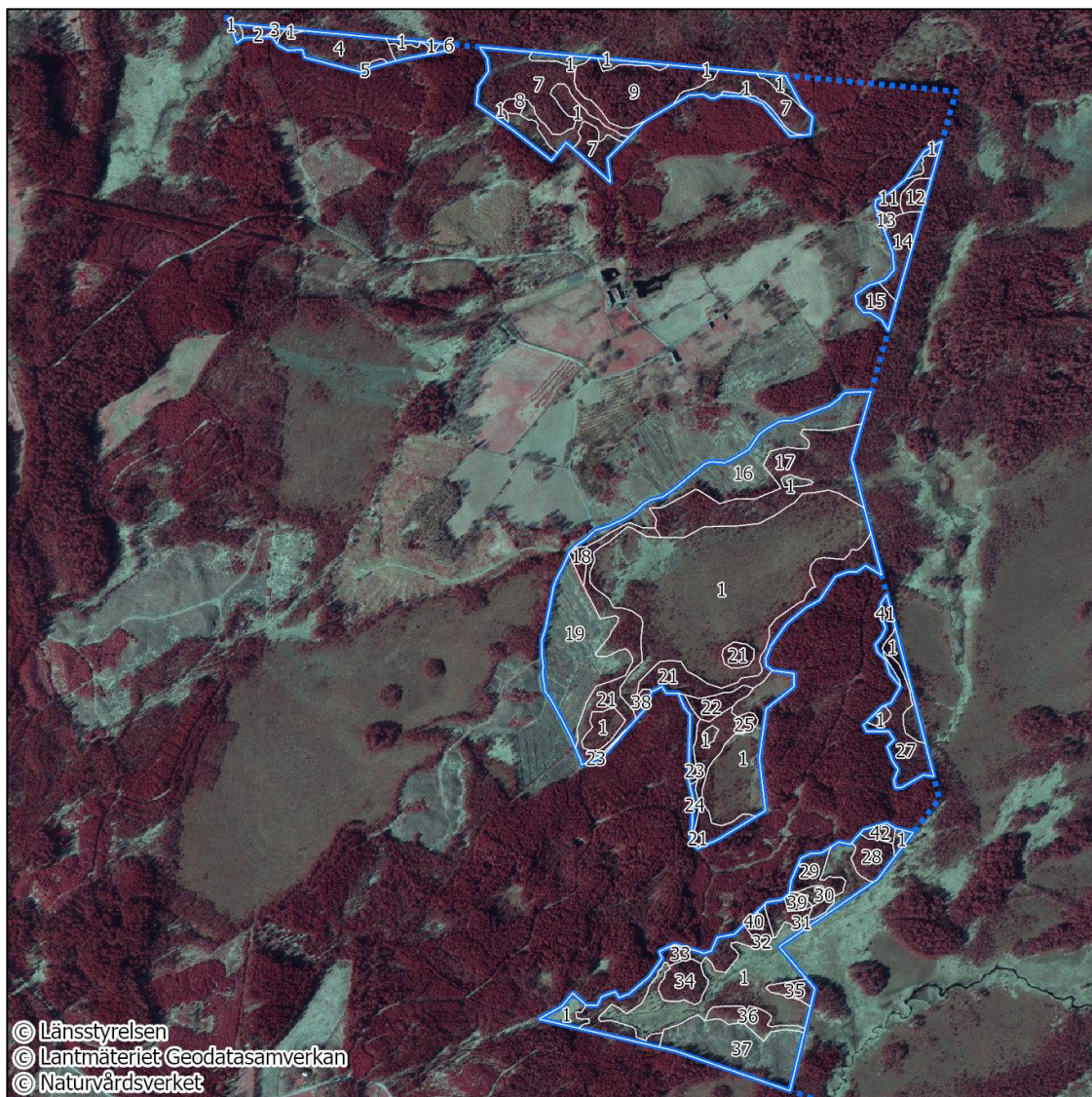
1. Fri utveckling – öppen myr, sumpskog, barrskog, blandskog

2. Vilthägn - blandskog

Granröjning i dikade områden

0 0,5 1 kilometer

Porsbjär

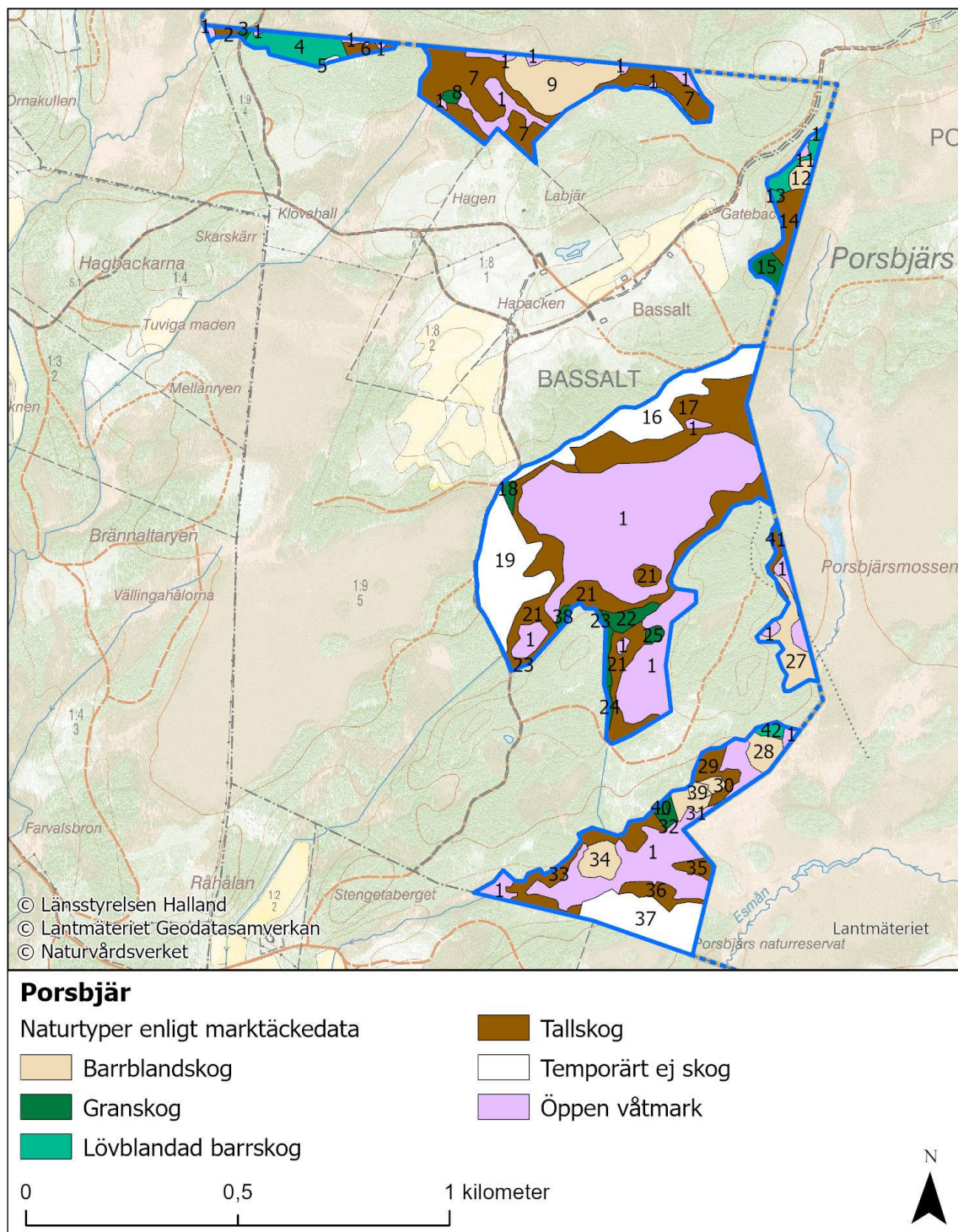
Reservatsutvidgning enligt detta beslut

Reservatsgräns enligt Länsstyrelsens beslut från 2002-01-25 med dnr 511-1566-1990

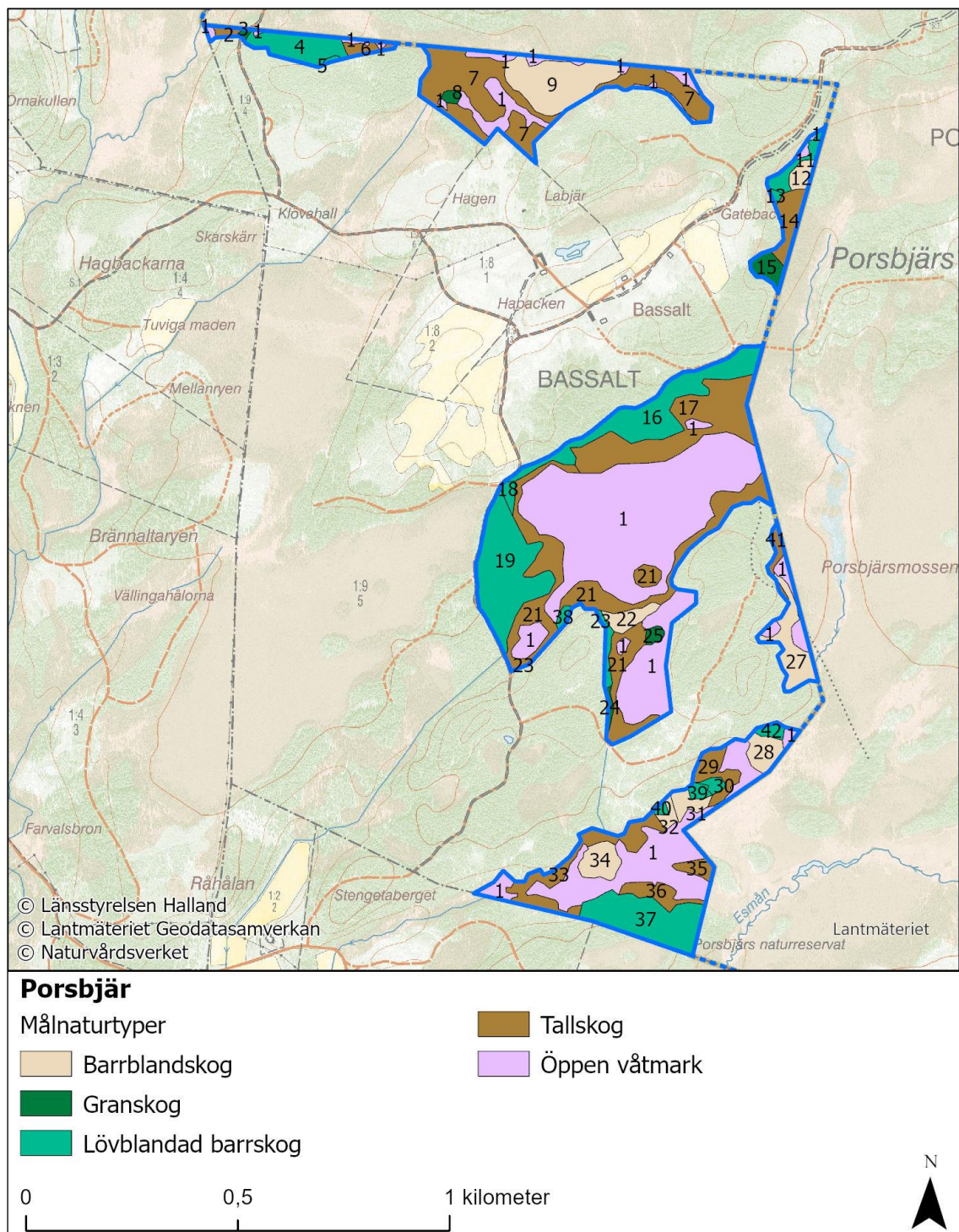
0 0,5 1 kilometer

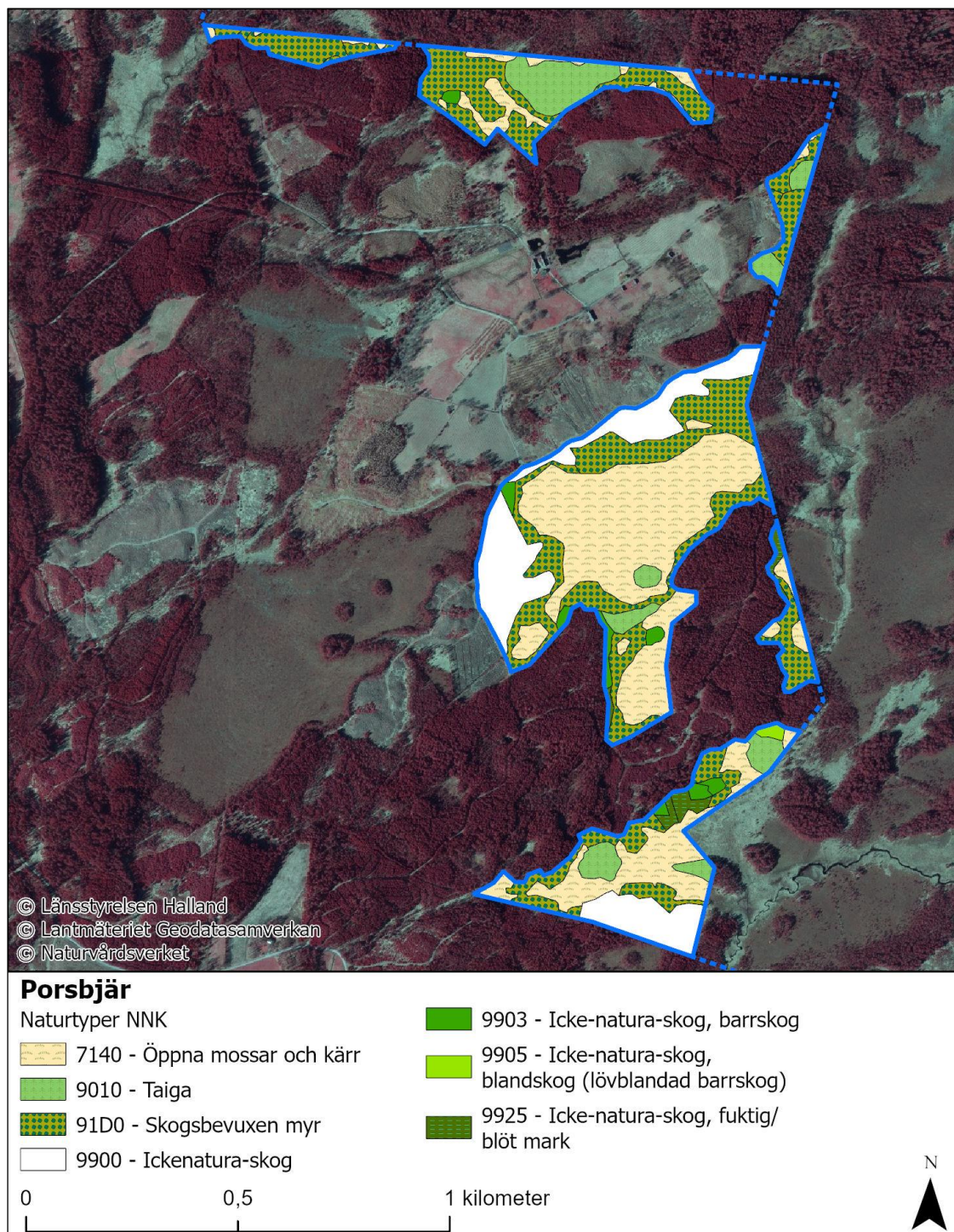
7.3 Skogstypskarta

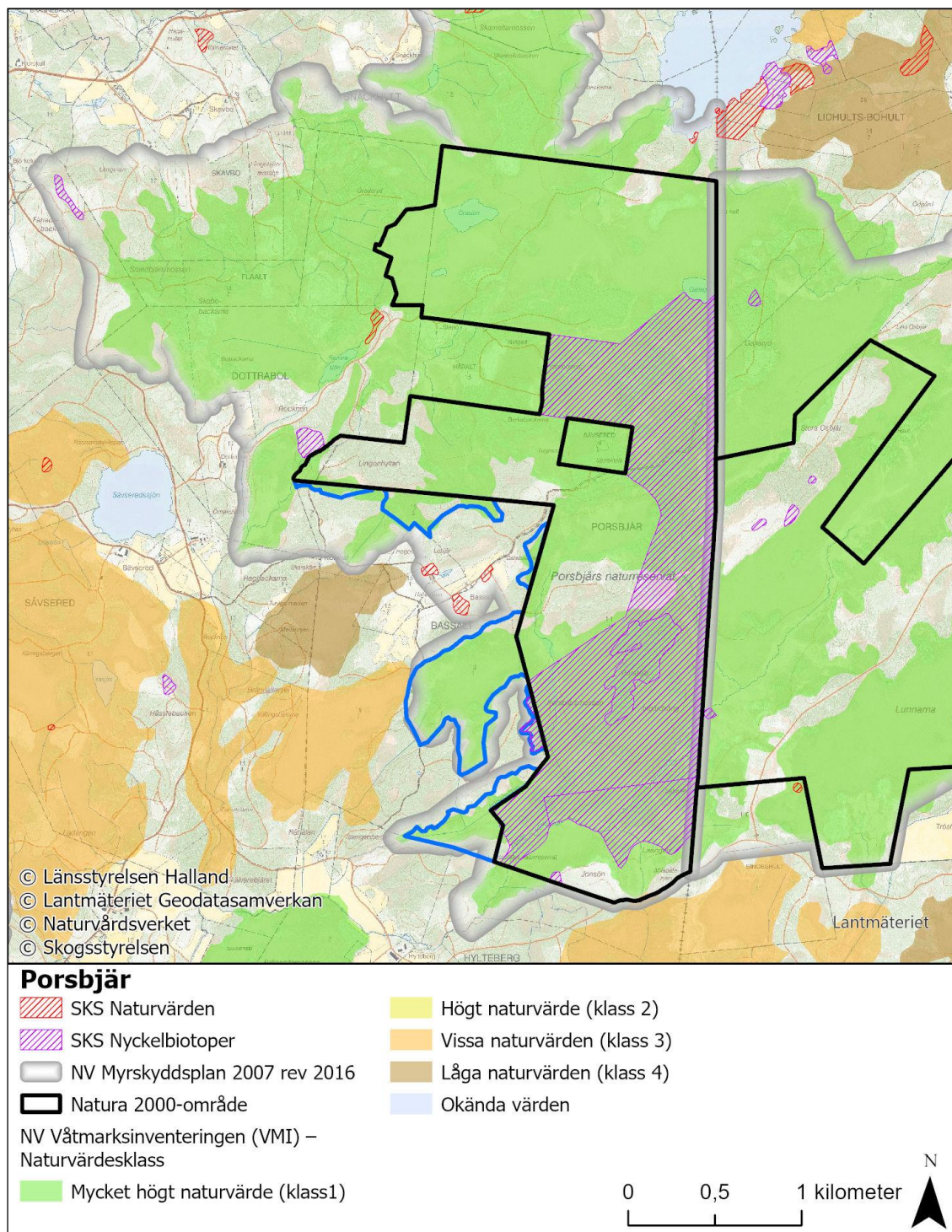
7.4 Målnaturtypskarta

7.5 Naturtyper enligt Naturanaturtypskartan (NNK)

7.6 Naturvärden

Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter som har påträffats i eller nära naturreservatet Porsbjär, Halmstads kommun, Hallands län

Rödlistade arter indelade i kategorier baserade på artens risk att försvinna från Sverige enligt "Rödlistade arter i Sverige 2020, SLU ArtDatabanken". Beteckningen regionalt intressant används av Länsstyrelsen i Halland och anger att arten har ett värde för naturvärden regionalt, ex. ovanliga arter och signalarter. De arter som saknar text i kolumnen *Rödlistekategori* är regionalt intressanta.

När det gäller fåglar har enbart arter som rapporterats med någon form av häckningsindex tagit med, det vill säga de ska åtminstone ha uppehållit sig permanent i lämplig häckningsmiljö under häckningstid. Således har rastande och förbiflygande fåglar exkluderats. Ett fåtal arter har exkluderats ur listan eftersom deras förekomster i länet omfattas av sekretess enligt 20 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen.

Uppgifterna är hämtade från www.artportalen.se samt övriga databaser inom Svenska Lifewatch (www.svenskalifewatch.se). Utöver uppgifterna nedan finns det sannolikt ytterligare rödlistade eller regionalt intressanta arter i området, som ännu inte observerats eller som ej kommit till Länsstyrelsens kännedom.

Totalt i reservatet finns uppgifter om 39 rödlistade och 52 regionalt intressanta arter. De arter som hittats i utvidgningsarealen är markerade med asterisk (*).

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödlistekategori	Fridlyst	Habitatdirektivet	ÅGP-art	Fågel-direktivet	Senast noterad
skogshare	<i>Lepus timidus</i>	Däggdjur	NT	Ja	Habitatdirektivets bilaga 5			2017
baltiskt skogsfly	<i>Xestia baltica</i>	Fjärilar	NT					1981
bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	Fåglar		Ja			Ja	2010
björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2007
buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	Fåglar	NT	Ja				2019
drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2007
entita	<i>Poecile palustris</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2019
fiskmås	<i>Larus canus</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2007
grönben	<i>Tringa glareola</i>	Fåglar		Ja			Ja	2019
grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Fåglar	EN	Ja				2006
gröngöling	<i>Picus viridis</i>	Fåglar		Ja			Ja	2018
grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Fåglar	NT	Ja				2015
gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	Fåglar	NT	Ja				2014

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödlistekategori	Fridlyst	Habitatdirektivet	ÅGP-art	Fågel-direktivet	Senast noterad
göktyta	<i>Jynx torquilla</i>	Fåglar		Ja			Ja	2017
hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	Fåglar	VU	Ja				2007
järpe*	<i>Tetrastes bonasia</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2019
kricka	<i>Anas crecca</i>	Fåglar	VU	Ja			Ja	2009
kråka	<i>Corvus corone</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2007
kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	Fåglar		Ja				2023
ljungpipare	<i>Pluvialis apricaria</i>	Fåglar		Ja			Ja	Häckade 1975 strax Ö om reservatet.
lärfalk	<i>Falco subbuteo</i>	Fåglar		Ja				2009
mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2009
nattskärra	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Fåglar		Ja			Ja	2023
nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Fåglar		Ja			Ja	2023
orre	<i>Lyrurus tetrix</i>	Fåglar		Ja			Ja	2023
pärluggla*	<i>Aegolius funereus</i>	Fåglar		Ja			Ja	2023
skogsduva	<i>Columba oenas</i>	Fåglar		Ja			Ja	2019
sparvuggla*	<i>Glaucidium passerinum</i>	Fåglar		Ja			Ja	2023
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2023
stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	Fåglar	VU	Ja			Ja	2007
stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Fåglar		Ja				2007
stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>	Fåglar		Ja				2006
storlom	<i>Gavia arctica</i>	Fåglar		Ja			Ja	2007
svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Fåglar	NT	Ja				2010
sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	Fåglar		Ja			Ja	2005
sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Fåglar	NT	Ja				2007
talltita	<i>Poecile montanus</i>	Fåglar	NT	Ja			Ja	2023
tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	Fåglar	VU	Ja			Ja	2007
tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	Fåglar		Ja				2019
tornseglare	<i>Apus apus</i>	Fåglar	EN	Ja			Ja	2006
trana	<i>Grus grus</i>	Fåglar		Ja			Ja	2023
ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	Fåglar		Ja				2007
ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	Fåglar	NT	Ja				2015
backstarr	<i>Carex ericetorum</i>	Kärlväxter	NT					1986
borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	Kärlväxter	NT					2014

2023-12-20

511-2493-2019

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödliste-kategori	Fridlyst	Habitatdirektivet	ÅGP-art	Fågel-direktivet	Senast noterad
brunag	<i>Rhynchospora fusca</i>	Kärlväxter	NT					Från skötselplanen 2002
cypresslummer	<i>Lycopodium tristachyum</i>	Kärlväxter	VU	Ja	Habitatdirektivets bilaga 5			2003
dytåg	<i>Juncus stygius</i>	Kärlväxter						2019
dvärgbjörk	<i>Betula nana</i>	Kärlväxter						2022
kambräken	<i>Blechnum spicant</i>	Kärlväxter						Från skötselplanen 2002
knärot	<i>Goodyera repens</i>	Kärlväxter	VU	Ja				Från skötselplanen 2002
klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Kärlväxter	EN	Ja		Fastställt		2022
mellanlummer	<i>Lycopodium zeilleri</i>	Kärlväxter	VU	Ja	Habitatdirektivets bilaga 5			2003
missne	<i>Calla palustris</i>	Kärlväxter						2014
mosippa	<i>Pulsatilla vernalis</i>	Kärlväxter	EN	Ja		Fastställt		Från skötselplanen 2002, troligen utgången
skvattram*	<i>Rhododendron tomentosum</i>	Kärlväxter						2019
svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>	Kärlväxter	NT					Från skötselplanen 2002
vanlig plattlummer	<i>Lycopodium complanatum</i> subsp. <i>complanatum</i>	Kärlväxter		Ja				1982
atlantärgmossa	<i>Zygodon conoideus</i>	Mossor						2011
fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	Mossor						2011
guldlöckmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	Mossor						1996
klippfrullania	<i>Frullania tamarisci</i>	Mossor						2011
komossa	<i>Splachnum ampullaceum</i>	Mossor						2011
kornbandmossa	<i>Metzgeria violacea</i>	Mossor						2011
späd frullania	<i>Frullania fragilifolia</i>	Mossor						2011
vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	Mossor						2011

2023-12-20

511-2493-2019

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödliste-kategori	Fridlyst	Habitatdirektivet	ÅGP-art	Fågel-direktivet	Senast noterad
aspbarkborre	<i>Heteroborips cryptographus</i>	Skalbaggar						2012
björkblåoxe	<i>Platycerus caprea</i>	Skalbaggar						2012
bokskenknäppare	<i>Hylis olexai</i>	Skalbaggar						2010
brokig svampsvartbagge*	<i>Diaperis boleti</i>	Skalbaggar						2012
skogsskenknäppare	<i>Hylis foveicollis</i>	Skalbaggar						2012
större kamskenknäppare	<i>Microrhagus lepidus</i>	Skalbaggar						2012
tallrödrock	<i>Ampedus sanguineus</i>	Skalbaggar						2012
trefläckig brunbagge	<i>Wanachia triguttata</i>	Skalbaggar						2009
	<i>Cis rugulosus</i>	Skalbaggar	NT					2010
	<i>Euryusa castanoptera</i>	Skalbaggar						2012
	<i>Ipidea binotata</i>	Skalbaggar						2014
	<i>Triplax rufipes</i>	Skalbaggar	NT					2012
mindre sjötröslända	<i>Orthetrum coerulescens</i>	Sländor						2022
bålgeting	<i>Vespa crabro</i>	Steklar						2009
ginstsandbi	<i>Andrena similis</i>	Steklar	EN					2011
snyltvedstekel	<i>Xeris spectrum</i>	Steklar						2010
blodticka	<i>Meruliopsis taxicola</i>	Storsvampar						2021
brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	Storsvampar						2021
gråporing	<i>Cinereomyces lindbladii</i>	Storsvampar						2021
tårticka	<i>Pseudoinonotus dryadeus</i>	Storsvampar	VU					2014
tallmulmblomfluga	<i>Chalcosyrphus piger</i>	Tvåvingar						2012